

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII. SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425-90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
Fürlapkönyv
I. növedékn.
1930/365

Az ünnepélyes gyülekezet előtt

Négy napon keresztül fognak ülésezni a hazai orthodoxia delegátusai a jövő hét folyamán. Az ország minden részéből jönnek rabbik és a hitközségek küldöttei a fővárosba.

A gyülekezetnek ezuttal kettős feladata lesz: a magyar orthodoxiát megillető felsőházi tagságra megválasztani a képviselőt és az orthodoxia országos képviselőjét újraszólítani.

Mikor a felsőházi tagságot betölti az orthodoxia képviselője, lehetetlen a multra irányított kegyelet nélkül elmenni ez aktus mellett. A kegyelet érzése nemcsak a megdicsőült emlékü Reich Koppel z. c. I. főrabbinak szól, akinek legelőször adatott az alkalom képviselni az orthodoxiát a parlament felső tagozatában, hanem a multban tovább menve, szól azoknak a kiváló férfiaknak, akik önfeláldozás, megingathatatlan elhűség, rendületlen Tóra-szeretet, tántoríthatatlan tradíció-hűség által kivívták a külön orthodox szervezetet. Az orthodoxia különállásának egyes kellekeit lassu és szívós küzdelmekben lehetett csak megszerezni és

a külön felsőházi tagsággal az orthodoxia az ő önállósága legfontosabb attribútumának birtokába jutott.

A harc befejeződött, a szervezet kiépült s most előállt a fontos feladat: a fennálló, gyönyörű keretnek méltó tartalmat adni és a szervezet elleni támadások kivédésére fordított és immáron felszabadult erőket a szervezet belső értékállományaának fokozására fordítani. Meg kell e téren valószínűsíteni a német költő ismert tanítását: »amit őseidtól örököltél, szerezd meg, hogy birjad« (was du von deinen Vätern ererbst, erwerb es, um zu besitzen). Az orthodox szervezetet is örökségbe kapta a mai nemzedék és így ráhárul a feladat, hogy talajának megművelésével magáévá is tegye

Épen e héten közlik a külföldi lapok a jugoszláv zsidóság megszervezéséről szóló híreket. A zsidóság élén az országos főrabbi áll, püspöki rangban és fizetésben, külön orthodox szervezet is van; — az ő elnöklete alatt. A jugoszláv orthodox zsidóságon mulik most már, hogy megmutassa, mit tud a szervezetével s szervezetéből csinálni; mennyivel inkább háramlik e kötelesség a nem készen s békésen kapott, hanem nehéz harcokban kivívott magyar orthodox szervezettel szemben!

Ennek a tudata fogja bizonyára elöltölni a delegátusok lelkiületét. Az országos képviselőség megválasztása ugyan nem ad alkalmat diskussziókra, s eszmecsere, de maga az együttlét, a találkozás, az egyes hitközségek s vidékek bajainak, sérelmeinek, nehézségeinek magán-beszélgésekben való kitarása alkalmas lehet s kell, hogy alkalmas legyen a felelősségért s a kötelességvállalás fokozására, amelynek a népéért küzdő hadvezér e szavakban adott tömör kifejezést: »légy erős s erősítsük magunkat népünkért és I-tenünk gyülekezeteiért« (cházok veniszcházokh veád aménü veóré elajkénü).

Ha orthodox kérdésekről beszélünk, akkor természetesen elsősorban a Tóra-tanulásra gondolunk s ilyen viszonylatban a jesivák felé koncentráldik figyelmünk. A »Zsidó Ujság« száz meg száz cikkben közölte a különféle nézeteket a jesivák tanulmányi rendjéről, anyagi megalapozásáról, a kis és nagy jesivákról. Az országos képviselőség dolga a fejtegetéseket elméleti jellegűből kiemelni és a megvalósulás stádiumába juttatni. A jesivák mellett a talmudtórák ügye szorulna rendkívül szeretetteljes gondozásra, hisz ezekben az iskolákban nevelődik az orthodoxia ifjúságának összessége. S ha ma a zsidó szülő aggodva teszi föl a kérdést: miképen helyezkedik el a gyermeke az élet-

ben, úgy ezt a kérdést fel kell tenni az orthodoxiának az ő ifjúsága elitejével, a jesivai ifjúsággal kapcsolatban is. »Bitochajn« nélkül nincs semmi, de már bölcsseink is arra tanítanak, hogy a bitochajn, az I-tenbizalom mellett cselekednünk is kell. A nagy nyomorral szemben fel kell fegyvereznünk ifjúságunkat, esetleg foglalkozási átrétegződéssel. Údv annak, aki e téren produkálni akar s fog valamit. S itt van az orth. leánynevelés súlyos kérdése. A hitközségi tisztviselők ellátásának, illetőleg helyzetük megjavításának problémája szintén el nem hallgatható. És a mai viszonyok mellett társadalmi összefogásra van szükségünk, elsősorban a sábosz megtartásának megkönnyítésére.

A négy napig tartó ünnepélyes összejövetelek résztvevői gondoljanak mindezekre, teljenek meg a szent ügyben való munkálkodás akaratával. »Vájhi bijesürün melech behiszászf rósé om, jáchád sivté jisroél«, e szellem, e törekvés legyen uralkodó az orthodoxiában, amidőn összegyűljenek a nép fejei s együtt vannak Jiszroél törzsei.

Amint már mult számunkban jelentettük, a jövő héten mozgalmas napok lesznek a hazai orthodoxia közéletében.

A felsőházi-képviselő jelöltek

Hétfőn, január 6-án, a Központi Bizottság ülésezik az Orth. Központi Irodában. Az ülés legfőbb tárgya, a rákövetkező napon megtartandó felsőházi képviselő választó-gyűlésnek előkészítése lesz. A törvényes rendelkezés értelmében, a Központi Bizottság 3 jelöltet fog jelölni felsőházi képviselőnek, mely jelöltek közül választja azután a keddi választógyűlés a magyar orthodoxia felsőházi képviselőjét.

16452

Elsőhelyen kétségkívül Frankl Adolf elnök lesz jelölve, míg a többi jelöltek valószínűleg a fő-tisztelendő debreceni és kisvárdai fő-rabbi urak lesznek.

A felsőházi képviselő választása

F. hó 7-én, kedden délelőtt fél 10 órakor kezdődik a felsőházi képviselő-választó-gyűlés a budapesti orthodox hitközség dísztermében (Dob u. 35.) A felsőházi képviselőt a hazai szabályszerűen megalakult orth. hitközségek megbízó levéllel ellátott hivatalos képviselői és rabbijai választják. A választás aznap nyer befejezést.

Az Országos Képviselőség (100-asbizottság) választása

Az idevágó törvényes rendelkezések: 1) Minden orth. hitközség közgyűlése saját tagjai sorából egy tagot választ, akit mandátummal ellát arra, hogy a választáson részt vegyen. Minden orth. hitközség rabbija szintén választó. 2) A választás két egymásután következő napon történik. Az első napon a jelölő és választási bizottság választatik meg; a második napon, ezen jelölés alapján történik az Országos Képviselőség megválasztása, mely 6 évre szól. 3) A jelölő bizottság a 60 képviselőségi tagságra 120 személyt jelöl; a 40 rabbitagot a rabbi közgyűlése választja. A legtöbb szavazatot nyert 60 világi és 40 rabbi jelölt képezi az Országos Képviselőséget. 4) Az országos választó gyűlésen a Központi Iroda elnöke elnököl. 5) A választó gyűlés a választáson kívüli egyéb ügyekben hivatalos jelleggel bíró határozatokat nem hozhat.

Minthogy Országos Képviselőségünk 6 éves mandátuma lejárt, a Központi Iroda előterjesztésére a kultuszminisztérium a választást f. hó 8-ra és 9-re tűzte ki. Ezen választó gyűlés is a budapesti orth. hitközség dísztermében fog lefolyni s mindkét napon d. e. fél 10 órakor kezdődik.

A gyűlésterembe a választások alkalmával csak a jogosultak léphetnek be. Ezeket a Központi Iroda külön igazolványokkal látta el. A vidéki delegátusok féláru vasuti menetjegyekedvezményben részesülnek. A Központi Iroda mindenkinek megküldte az erre jogosító igazolványt.

Tekintettel arra az általános felekezeti közérdekre, amely úgy a felsőházi, mint az országos képviselőség választásának nagy szabású lefolyásához fűződik, méltán számít az orthodox közvélemény arra, hogy a delegátusok lehetőleg teljes létszámban fognak a választásokon résztvenni.

Mit mondanak a Chanuka-lángocskák?

...Ne csüggedj, Izráel gyermeke, ha a sors kiméretlen irántad és a lét nehéz küzdelmében mostohán adja ve-rejtek munkád gyümölcsét; ha minden igyekevése és törekvése dacára, vissza-vissza csuszol a kenyérharc sikamlós lejtőjén és nem tudsz ki-emelkedni a nélkülözések sötét üre-géből, ha szegénységed már oly ará-nyokat ölt, hogy az utolsó kenyér-adag kerül ime asztalodra és sötét rémek kinzó fájdalma nyugtalanítja aggodó lelkedet, hogy mi lesz hol-nap? Miből és hogyan fogod holnap csillapítani szenvedő családod éhsé-gét? A Mindenhatóra bízod gondol-odat, Izráel gyermeke! Ő meg fogja áldani utolsó kenyéryanagodat, hogy az holnap, meg azután is fog aszta-lodra kerülni és szereteidet jóllakatni. Nézz reánk, Izráel gyerme-ke! Mikor a görög hordák kivonul-tak hajlékunkból, csak egy kis kor-sócska olaj találtatott a főpap pecsét-jével ellátva, éppen csak egy napra való táplálék számunkra és a Min-denható megáldotta a kis korsócs-kát, hogy kiapadhatatlan forrásává lett szükségletünknek, mindaddig, míg új készletek szereztek.

Ne vesztisd reményedet, Izráel gyermeke, ha a gazdagság fényesen ragyogó magaslatairól a szegénység sivar és vigasztalan mélységébe zu-hansz, ahol vége a jólétnek a gond-talanságnak és a kényelemnek; ahol szomorú és lelket gyöttrő képek soro-zata vonul el szemed előtt, melyek eddig csak fény, csillogás és káprá-zathoz voltak szokva. Ne marcan-golják szívedet azok a kínos érzések, hogy az élet örömeit biztosító jólét után a nélkülözések aggasztó árnyéka vonul otthonodba, hogy a megszo-kott, nyugodt és gondtalan életet su-lyos gondok és nehéz küzdelmek lán-colata váltja fel, hogy az elégedet-lenség sorvasztó érzései emésztik a jobb sorshoz szokott családodat, kik irtóznak a beállott változástól és eped-ve keresik reményt nyújtó tekinte-tedet. Ne légy reményvesztett, Iz-ráel gyermeke! A Mindenható újból fel fogja ragyogtatni szerencséd csil-lagát és újból fel fogsz emelkedni arra a magaslatra, hol azelőtt voltál.

Nézz reánk, Izráel gyerme-ke! Mi nem rettenünk meg, ha hirte-len kihuny lángunk lobogása, mert rendületlen a bizalmunk, hogy a re-ánk borult sötétség csak rövid átme-netig tart és gondozónk újból fel-lobogtatja idő előtt kialudt lángunkat. (»Kovszó én zókuk lah.«)

És ti, kévesen Izráel gyermekei közül, kik a jólét ragyogó páholyából figyeltek a rettenetes létküzdelem iz-galmas szinpadát, kiknek idegen a »hiány«, a »nélkülözés« fogalma, kik még gondtalanul és elégedetten élve-zitek a sors kedvezéseit, ne fájlaljátok azt, hogy a más felekezetek ir-rés-zéről mellőzés és üldözés a sorso-tok! Ne hasson reátok nyomasztólág, hogy ki vagytok rekesztve, ki vagy-tok közösítve a magasabb társadalmi intézményekből, a tekintélyesebb po-zíciók sorából! Hiába néznek le, hiába vetnek meg. Te adtál hitet a népek-nek, erkölcsöt az emberiségnek! Min-den szépnek, minden nemesnek Te vagy a forrása, minden kulturának, minden haladásnak Te vagy eredője. Nézz reánk, Izráel gyerme-ke! Mi, nyolcan egy sorban, lobog-tatjuk büszkén fényt sugárzó lángoc-skáinkat, de van még egy kilencve-dikünk is (sámesz), aki ki van re-kesztve sorunkból, holott tőle kaptuk lángunkat, melyet oly büszkén lobog-tatunk.

Szeresd a békét, ápolj a szeretetet, Izráel gyermeke! Ez hoz áldást ber-keidbe, jólétet gyülekezeteidbe és elé-gedettséget soraidba. A béke, a sze-retet a te léted alapja, a te fennma-radásod oszlopa és a te boldo-gulásod elengedhetetlen kelleke. Nin-csenek kasztok, nincsenek kiváltsá-gok Izráelben! Mindnyájan egy atya gyermekei vagyunk. Csak egy ki-váltság van Izráelben! Aki a Tórá-t mivel, annak tartalmát megszívleli, azt illeti a kiváltság joga, tekintet nélkül származására, tekintet nélkül korára. »Vén az, ki bölcsességet szer-zett.« Lehet az illető új jövevény, ki eddig az ismeretlenség homályában bolyongott, a névtelenség fátylában burkolózott, de ha fenkölt szellemű tanainkban gazdag kincsekkel ren-delkezik, őt illeti az elsőség. Nézz

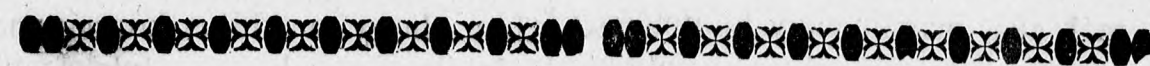
Egyedül **DOBOZGYÁR** Telefonszám: Józsei 380-83
szombaltartó **BUDAPEST,**
ROTTENBERG A. Amazon-ucca 6-8. sz.

reánk, Izráel gyermeke! A mi sorsunk naponta egy új jövevény-nel szaporodik és a régebbiek hát-térbe szorításával az elsőség az új jövevényt illeti. Az ő lángocskáján kezdődik a meggyújtás sora.

Gyujts reménylángocskákat nélkü-löző testvéreid szívében, Izráel gyer-meke és tisztesen fog lobogni a te szerencséd lángja. Légy támasza megtántorodó testvérednek és szá-zszorosan szilárdabb lesz a te helyze-ted, Izráel gyermeke! Ne légy szük-keblű, ha szenvedő testvéred támo-gatásáról van szó! Örömmel és jó-szíviúen juttass feleslegedből szüköl-köző testvérednek, mert: »Enyém az ezüst, enyém az arany« — mondja az

Örökkévaló. Csak őrzésre vetted át a kincseket, csak kezelésre a javakat, azzal az engedménnyel, hogy sze-rény szükségletedet fedezheted belő-lük, de azzal a határozott utasítással is, hogy másoknak is juttassál a reád bízott értékekből. Nem vonhatod te-hát el a nélkülözötől az őt jogosan megillető részt. Sőt mérsékelned kell saját igényeidet, hogy készleteidből a szegénynek is jusson! Nézz re-ánk, Izráel gyermeke! Nyolc-an vagyunk, kik várjuk táplálékunk adagját, ha azonban apadóban van táplálékunk forrása, előírás szerint, úgy osztandó az be, hogy mindegyi-künknek egyformán jusson.

Sréter Mór (Debrecen).

A Chászám-Szajfer egy napja

A pozsonyi jesiva volt növendé-keinek két hét előtti ünnepélyes és felejthetetlen összejövelele igen stilszerű és szívhez szóló kiegé-szítést nyert azáltal, hogy erre az alkalomra igen szép kiállítású könyv jelent meg a pozsonyi Agu-dasz Jiszróél, ifjusági csoportjá-nak kiadásában. A könyv szerkesz-tése Schill Jósua, bazini orth. fő-rabbi ügyességét, stilusbeli készségét, kegyeletes szorgalmát, nagy tudását dicséri s magában foglalja a Chászám Szajfer vallási életgya-korlatának, rendszeres, intim rész-leteket is tartalmazó leírását. Lát-juk belőle, miképen élt, hogyan tanított, milyen módon ülte meg a szombatot, miképen ünnepelt az öröm napjain és rendült meg a fé-lelmetes és böjt napokon; függe-lékül pedig közli a Chászám Szaj-fer ismert végrendeletének pontos és eredeti kéziratból megállapított szövegét. Az anyag egy-egy része már ismert különféle könyvekből, de itt összefoglalva s áttekinthető-en kapjuk a Chászám Szajfer élet-módjának leírását. Az elhunyt szat-mári főrabbi, R. Jüdó Grünwald »Sinász Majse« c. könyvéből, a Je-ruzsálemben elhunyt R. Akivó Jaj-széf Schlesinger »Lév Hovri« c. műve, továbbá R. Feiwl Flaut, nagysurányi főrabbi feljegyzései,

ugyszintén a mostani verbói rab-bisági ülnök, R. Jiczchok Weisz műve (Ávne Bész Hájajzér) alap-ján kidomborodik előttünk Schill főrabbi könyvében az óriások kö-zött is nagy mester egész egyéni-sége. Napirendje magán viseli a szent életre való törekvés jellegét.

Reggel négy órakor kel minden-nap, pedig éjjeligen tanul. Mihelyt le-het, tálisban és tfilinben a besz-hámidrosba megy imádkozni. Az imákat nyilvánosan, mindig az is-mert askenáz rítus szerint mondta el. Ima után még tálisban és tfilinben Mógén Avróhom-ot tanult, kivéve pénteket és ha valahol »maj-hel«-teendője volt. Tanulás közben hoztak neki igen forró kávét és miután »bajré nefósajsz« imát mon-dott, befejezte a tanulást, felvette a »Rabenu Tam«-tfilint. Ezek után hazament s bőséges reggelit vett magához. Otthon előkészült aznapi előadására. 10-től 12-ig siürt adott elő. Utána a postán hozzáérkezett vallási kérdéseket olvasta, tárgyak az ebéd alatt foglalkoztatta s ebéd után már pontosan meg volt álla-pítva a döntés. Az egészen könnyű ebéd után lefeküdt. Utána meg-felelt a hozzá intézett sürgős kér-désekre. Az elméleti, talmudi kér-désekre szerdán és csütörtökön válaszolt, mert e napokon nem

villamos készülék

nagyothallók számára

Szabályozható hangereőség! — Termé-szetes, tiszta hallás. Szakszerű, díjmentes bemutatás véteikényszer nélkül.

Egyedárusító Magyarországon:

Magyar Gyógytechnikai Ipar Rt.

röntgen és orvostechnikai gépgyár

Budapest, VI., Nagymező-utca 4.

(Terézvárosi templommal szemben.)

adott elő fősiürt. Minchó és má-árv között ugyancsak előadott nö-vendékeinek. Az éjjel a tanuláshoz volt szánva. Éjjel előtt sohasem fe-küdt le s azt mondotta, hogy életé-ben sohasem aludt éjjeli 11-től 12-ig. Mert böcher korában korán ment lefeküdni s éjjel 11-kor kelt fel tanulni s idősebb korában csak éjjelkor tért nyugalomra. Tizen-négy esztendeig, hét éves nagy-martoni működése alatt s pozsonyi működése első hét esztendejében alig aludt valamit. A nap minden szakában fogadta a hozzáfördül-őket, kivéve akkor, amikor siürt adott elő. A miczvók szép alakban és méltó keretben való ünneplé-sére minden áldozatra készen volt. Így például igen nagy összegbe került, amíg megszerezte mesteré-nek, Reb' Nószon Adler-nek szé-fer tóráját, amelyből ez állandóan »lájnlolt«.

Ceres-ételzsir

a szokott kiváló minő-orth. ségben minden fűszer-csemege- és élelmiszer-üzletben kapható.

Hutter József szappangyár

Olajipar részvénytársaság

Budapest, Erzsébet-körút 6.

Telefon: J. 461—91, 92, 93, 94.

Napfelkelte*

Irta: HARTSTEIN LAJOS, az Orth. Központi Iroda ügyv. alelnöke

Szorgalma olyan volt, hogy joggal mondhatta magáról, hogy tíz éves kora óta soha négy röfnyit nem járt, anélkül, hogy valami Tóra-dolgon nem gondolkodott volna. Hálát adott a gondviselésnek, hogy képes az emberekkel beszélni, de közbe arra gondolni, mit fog a hozzáintézett vallási kérdésekre válaszolni, vagy előkészíteni gondolatában a jesivában előadandó anyagot.

Minderre gondolva, a vallásos és Tóra-tanuló ember ideáljaként tűndöklök a Chászám Szajfer és ezért nagyon ajánlatos Schill főrabbi könyve s hála illeti a kiadó ifjusági szervezetet, hogy ily stíluszerűen ünnepelte meg a pozsonyi jesiva nagy napját.

Milyenek a hazai zsidóság kilátásai a közeli jövőben és várható-e mielőbb az utóbbi évtizedben fölény tornyosult fekete felhők eloszlása?

A jóslás a legháládatlanabb foglalkozás, melyhez ugyan nemcsak én, de más sem ért, ám a felekezetembeliek túlnyomó többségének jellegzetes tulajdonsága, hogy mindenhez hozzászól és véleményt formál, akár magán vagy büntetőjogi pénzügyi, gazdasági vagy politikai kérdések forog szőnyegén. Különösen, ha »megjósolhat« valamit. Magam részéről azonban nem szeretek olyan kérdésekről nyilatkozni, a melyet nem ismerek alaposan.

A fenti kérdésben sem érzem magamat feljogosítva, hogy jóslógassak. De tekintve, hogy több, mint négy évtizede foglalkozom tüzetesen felekezetem ügyeivel, annak érdekében sokszor, mint kezdeményező, első sorban pedig, mint küzdő és irányító dolgozom és nemcsak a felszín látom, hanem a kulisszák mögötti sugókat is ismerem, az eddigi tapasztalataimból következtetve, jogosan megállapíthatom a következőket:

Az utóbbi évek fagyos, dermesztő hidege nemcsak enyhült, de a tavaszi légáramlat már itt is van és minden jel arra mutat, hogy a felkelőben levő nap sugarai szétoszlatják az éjszaka koromsötét-ségét. Ha a zavarosban halászó kétes egzisztenciák és a sötétségben szerepet játszott kétes alakok kétségbeesett erőfeszítéssel próbálkoznak is, még ideig-óráig megállítani a nap járását, visszaszorítani a szabadság enyhülést hozó szellőjét és a jogfolytonosság helyreállítását megakadályozni, ezt a fo-

* A Rajshásonóra megjelent „Zsidó Évkönyv” után.

lyamatot nem képesek tovább tartóztatni.

Az általános súlyos és rendkívül nyomasztó gazdasági és kereseti viszonyoktól eltekintve, reménytelen és bizakodva nézhetünk az új év küszöbén a jövő elé. Felekezetünknek a közelmúltban tapasztalt helyzetére visszaemlékezve erkölcsi kötelességet teljesíték, amikor mélyeséges halálával konstatálom, hogy a kultuszkormánynál, illetőleg annak, a felekezetünk ügyeivel foglalkozó második ügyosztályánál még a legsötétebb és legszomorubb antisemita heccék és üldözések idején is legmeszszebbmenő jóakaratu támogatásra találtunk. A kurzus-hangulat ott nem talált alkalmas talajra és nemcsak oda tartozó felekezeti ügyeink nyertek kedvező elintézést, hanem a többi minisztériumok illetékességébe utalt felekezeti ügyeinket is leghathatósabb pártfogásában részesítette. A két országos izraelita iroda, a fogalmazási kartól a kultuszkormány legfelsőbb vezetőjéig, mindig a legjobb indulatú támogatásra talált.

A Mindenható árássa békéjét mindnyájunkra...

הרב הגאון הצדיק ראב"ד דק"ק דעעש אינו Elhunyt Paneth Jechezkel dési főrabbi זצ"ל

R. Jechezkel Paneth, dési főrabbi, aki az erdélyi orthodoxia egyik legkiválóbb vezető egyénisége volt, Kiszlév 22-én, kedden, hosszas betegség után kidőlt az élők sorából. A dési főrabbi elhunytja mindenféle mély részvétet és megdöbbenést váltott ki. A megboldogult 1870-ben született. Nagypapa, a »Máréhi Jéchezkel« híres szerzője, valamint apja, R. Majse, voltak az elődei a dési főrabbi székben. Az elhunytat már 18 éves korában — rabbivá választották. 1903-ig, apja haláláig, Marosujváron működött, azóta a dési hitközségi főrabbi. Hatalmas tudásával és jámborságával nagy hírnévre tett szert és a chósídiok rebbeként tisztelték. E mellett nagy befolyást gyakorolt az egész erdélyi orthodoxiára, melynek minden megnyilvánulásában; így legutóbb a Tömché Jésvósz mozgalomban, döntő szerepet vitt. A jeruzsálemi erdélyi »Kajlél« nősziya volt. Két kiadatlan műve maradt: egy kabala-magyarázat és egy talmud-kommentár.

A levéljő

A nagyhirű főrabbi temetéséről az alábbi dési tudósításunk számol be:

Kedden délelőtt vált köztudomásúvá a rabbi halála. A döbbenetes hír futótüzként terjedt szét a városban. A rabbiakat csakhamar hatalmas zokogó tömeg vette körül. Este fél 7 órakor rendkívüli közgyűlésre ült össze a hitközség elöljárósága. Rosenzweig hitközs. elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg az elhunyt főrabbról és javasolta, hogy annak legidősebb fiát, Paneth Jakabot, válasszák az elhunyt utódjául. Az elöljáróság ily értelmű határozatát megrendítő jelenetek közt még aznap este közölték Paneth Jakabbal (aki 2 évvel ezelőtt Pesten nagyszabású drótsót tartott, amely — mint azt annak idején a Zsidó Ujsági közölte — rendkívüli sikert aratott).

Ezután összeült a besz-din és elhatározta, hogy csak másnap temetik el a halottat, hogy méltó módon adhassák meg a végtiszteletet az egész erdélyi orthodoxia nagy halottjának. Éjjel selyem kaftánjába öltöztették és belefektették koporsójába, amely annak az asztalnak a deszkáiból készült, amelyen ifju kora óta tanult.

Szerdán délelőtt, körülbelül tízezer főnyi tömeg jelenlétében folyt le az impozáns temetési szertartás. A rabbi-laknál legelőször az elhunyt rabbi özvegye bucsuzott el szivbemarkoló szavakkal férjétől. Az özvegy rabbinét önkivületi állapotban vitték vissza lakására, ahol egész nap nem tudták életre kelteni. A halottat innen a templomba vitték. Hétszer körüljárták vele a templomot, majd a koporsót elhelyezték az almémórón és azzal együtt kivitték a templom udvarára. Rosenzweig hitközségi elnök tudomására hozta a közönségnek, hogy a rabbi fiát megválasztották apja örökébe. A hitközségi elnök után Paneth Jakab, az új főrabbi, lépett apja koporsója elé. Utána Paneth József nagyföldi rabbi, majd az elhunyt legfiatalabb fia: Paneth Mózes, bucsuztak el az apjuktól. Ezután a megb. ungvári főrabbi fia, Grünwald Sie, a csehajwer Raw, Wézel tordai, Glasner kolozsvári, valamint a nagybányai, nagyiklodi, marosvásárhelyi főrabbi bucsuztak a halottól. — Megjelentek a temetésen még a rettegi, bethleni, óradnai, szamosújvári, dicsőszentmártoni, besztercei, gyéresi, szászrégeni, zsidói, marosludasi, kolomeai, borgói, lekencei, marosújvári főrabbiak. A temetésen az összes hatóságok képviseltették magukat.

A heszpedők befejeztével a hivek vállukra vették a koporsót és megindultak a temetőbe. A koporsót elhelyezték a sirba, amelybe a hivek előbb kvitliket dobtak,

majd az egész sirhántot palesztinai földdel töltötték meg. — תנצ"ה

A temetési szertartás után a rabbi az ujonnan megválasztott dési rabbinak kvitlit adott és rebbenek avatták. A kvitli-adás, majd az ezt követő imádkozás másnap estig tartott. A tekei hitközség, amely teljes számban vett részt a temetésben, gyűlést tartott és egyhangúlag megválasztották Teke és Örményes járások rabbijává az elhunyt legifjabb fiát: Majse Panethet. A gyászoló közönség legnagyobb része Désen maradt másnapig, R. Majse Panethnek, az elhunyt főrabbi apjának a Jahrzeit-jára. Az elhunyt családjához nagyon sok részvétávirat érkezett, többek között Jeruzsálemből is, Sonnenfeld főrabbitól, aki azon óhaját fejezte ki, hogy az elhunyt főrabbi fiát, az új dési főrabbit, a Kajlél nőszijának válasszák meg, ami meg is történt.

Dr. Oetker

SÜTŐPOR KÉMPOR

A 127 receptet tartalmazó könyvet kívánatra ingyen és bérmentve küldi

Dr. Oetker gyár,
Budapest, VIII., Conti-ucca 25.

ארמיה כשר

VÉNUŠ

ételzsir

Synders győri orth. főrabbi ur hechsereivel ellátva.

Vénus ételolaj

kiváló minőségben minden fűszer, csemege és élelmiszer üzletben kapható. — Gyártja:

Olajművek r.-t.
Kohn Adolf és Társa
Győr—Budapest, Zoltán-
utca 16. Telefon: 208-22.

Képviselet:
Sussmann Lipót és Társa
Telefon: „Ujpest” 161.

A debreceni orth. Paneth-féle szalámi és füstöltus-
karu a legjobb. Min-
denütt ezt kérjél

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! **Posztó, divatszövet, szabókellékek** áruhaza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női-szövetekben. — Billiárd- és játékasztal posztó Előfizetőinknek 5% engedmény. — **Seidner Lipót** áruhaza Budapest, Kertész-u. 43. Tel.: J. 450—87.

A palesztinai vizsgáló-bizottság befejezte működését

Kuk főrabbi nyilatkozata

A főmufti után Kuk főrabbit hallgatta ki az angol parlamenti vizsgálóbizottság.

— Az igazság nem szemérmes és nem félénk, kezdte vallomását. Én eljöttem a bíróság elé, bár a bizottság tagjai készek voltak engem lakásomon kihallgatni. Különben is én azt hiszem, hogy tisztelet jár a bírának. Maga a főpap is személyesen jelent meg a bíróság előtt, ha törvény elé idézték. Kijelentette ezután Kuk főrabbi, hogy abszurd az az állítás, mintha a zsidók hatalmukba akarták keríteni az Omár mecsetet, már csak azért is, mert a zsidó hittel, a zsidó vallással ily intenciók nem egyeztethetők össze. A vallási parancs szerint az a terület, amelyen most az Omár mecset áll, szent terület, ahová zsidónak lépni tilos. A zsidó hit azt tanítja, hogy a megváltást a messiás fogja elhozni, akkor majd ismét felépül a templom, amely az összes nemzetek imaháza lesz.

Jeruzsálem zsidó alpolgármesterének vallomása

A főrabbi után Chaim Salamon, Jeruzsálem zsidó alpolgármesterét hallgatta ki a bizottság, aki héber nyelven tette meg vallomását. Adatokkal bizonyította, hogy a Szentfalhoz vezető utat harmincznyolc esztendővel ezelőtt a zsidók saját költségükön építették ki, majd bizonyította, hogy a zsidóságnak sohasem állt szándékában az Omár mecsetet hatalmába keríteni.

Lapzárta után

Jeruzsálemi sürgöny jelenti. A palesztinai ügyben kiküldött parlamenti bizottság befejezte működését és vasárnap dec. 29.-én a bizottság tagjai el is utaztak. A jelentésüket később fogják publikálni. A befejező tárgyalások kiemelkedő mozzanata, hogy a Jewish Agency ügyvédje Sir Merriman (a volt indiai alkirály Lord Reading fia) 8 óráig tartó beszédében ostromozta a palesztinai kormányt bűnösségéért a kiiktott vérért.

Interju Sonnenfeld főrabbiival

A „Journal de Geneve” nevű ismert genfi ujság egyik szerkesztője megjelent a jeruzsálemi orthodoxia vezetőjénél, Rabbi Chájim Sonnenfeldnél s interjút kért tőle. Az első kérdés az arabok támadásaira vonatkozott. A főrabbi fájdalommal állapította meg, hogy az arabok leginkább a védtelen, csak a Tóra-tanulásnak és az imának élő rétegeket támadták meg.

Igaz-e, hogy a cionisták és az anticionisták között nagy az ellentét? — kérdezte az ujságíró.

— Az orthodoxia a zsidóság létalapját, a Tóra és a miczvók megőrzésében látja. A cionisták nemzeti alapon állanak s magánügynek tartják a Tóratörvény megtartását. Így tehát természetesen ellene vagyunk a cionistáknak. Ellentállásunk azonban főként az ellen van irányítva, hogy bennünket is megakarnak nyerni felfogásuknak.

A Nyugati Falról azt mondta:

— Biztos vagyok abban, hogy mindenki tudja, mily alaptalan a gyanu, mintha a zsidók az Omár-

mecset területe után vágyódnának, még a Fal birtoklására sem vágyunk, pedig ehhez valamelyes jogunk is van.

Igaz-e, hogy az orth. zsidók ellene vannak Palesztina benépesítésének? — kérdezte ezután.

— Ez teljesen alaptalan balhiedelem, „Jisüv Erecz Jiszroel” azaz Palesztina benépesítése egyik legkiválóbb miczvó, Minden zsidóban, aki az ország szentsége iránti szeretetből megy Palesztinába, a gyermeknek az anyjához való viszáterését látom. Ezért mi nem félünk, hogy nem lesz hely e földön, én azt mondom, bármilyen ember, bármilyen népből, aki vágyakozik az ország szentsége után, jöjjön csak, elegendő hely van számára.

S mit gondol, mélyen tisztelt főrabbi ur a jövőről?

— Nagy szerencse volna, ha megjavulnánk, I-ten ekkor ellenségeink szívét is felénk fordítaná. Különösen az ifjuságnak kellene a nagy katasztrófa után számot vetnie, a lakosság vallásos részének érzéseivel. Itt van például a football, — aminek oly nagy fontosságot tulajdonítanak — azt hiszem, nem kellene épen szombaton lefolytatni a játékokat. S nem-e a gondviselés egy figyelmeztetése, hogy a baj épen a „Makkabi” sporttelepen kezdődött? Erős a reményem a jövőre nézve. A zsidóság a legszörnyűbb próbákat állta ki. Tulélte a spanyol inkvizíció által okozott szenvedéseket s le fogja gyúrni a mai nehézségeket is.

A nagykarolyi menyegző

— Kiküldött tudósítónktól —

Amire a „Jiszmách Majse” kultuszában nevelkedett chósztömögek négy év óta várnak, bekövetkezett szerdán, a december 18-áról 19-ére virradó éjszaka Nagykarolyban. Ekkor fonódott össze a vallás törvényei szerint két ága ama terebélyes családi fának, amelyet 130 évvel ezelőtt ültetett el a Hegyalja mellett R. Majse Teitelbaum, a „Jiszmách Majse” szerzője. Mikor négy évvel ezelőtt elhunyt a szigeti főrabbi, a hitközsége az akkor 14 esztendőes fiát választotta meg utódjának, természetesen abban a tudatban, hogy a családalapításig való évek a hitközségi vezetés nagy feladatára való előkészülés munkájának lesznek száma. Közben R. Zálmen Leib Teitelbaum 18 éves lett. E négy év alatt irányította és tanácsokkal állott mellette nagybátyja az elhunyt szigeti főrabbi fivére: R. Jajlis Teitelbaum nagykarolyi főrabbi. Az ő leányát veszi nőül a fiatal szigeti főrabbi. A frigykötés napjának híre érthetően nagy örömet okozott a hívek körében s előre volt látható az óriási felvonulás Nagykaroly felé.

Szerdán délelőtt ültünk vonatra Nagyváradon igen nagy számban. Majdnem minden állomáson voltak az esküvőre utazók. Székelyhídon beszállt a főrabbi ötven tanítványával, utána a szaniszlói főrabbi tizenöt növendékkel. A lakodalmi hangulat már a vonaton is megnyilatkozik a legnagyobb mértékben, három órán keresztül a chósztömök tülharsogták a mozdony dübörgését. Délután egy órakor R. Jajlis székelyre érkezünk. A város olyan, mintha öt nagykarolyi országos vásár embereit gyűjtötték volna össze. A rend fenntartására 80 tagú rendezőbizottság alakult, tagjai megszámozott karszallagot viselnek és kalapjukon fehér tollat lenget a szél. Átlag minden negyedórán autóbusz robog be s hozza a vendégeket mindenünnen. Ugy a magyar, mint a csehszlovák határ hét napra megnyilt: román vizum nélkül lehetett átlépni a határt.

Szigetiek elbeszéltek, milyen gyönyörű volt a völgynek elutazása. Zene kísérté, a kocsija lépésben haladt, mindenki kézfogással bucsuzhatott tőle. Így jutott ki impozáns tömegektől kísérv az

állomásra, ahol különvonat várta. Nagypapa: Reb Sólem Eliezer Halberstam Ujfehértóról és sógorai: a szlatinai és a kolozsvári szefárd rabbik kíséretében tette meg az utat Nagykarolyba. Az esküvő napjának délutánján ezek járultak kvitlivel a nagykarolyi és a völgyfőrabbi elé.

Vagy 100 főrabbi van jelen. Alábbiak sikerült feljegyeznem, Schwarz József nagyváradai egyleti rabbi segítségével, akit itt minden rabbi mint régi ismerősét üdvözölt:

Magyarláros, Nyirbátor, Tasnád, Szilágysomlyó, Margitta, Avasfelsőfalu, Berbest, Karácsonyfalva, Székelyhid, Magyarcséke, Szilágynagyfalu, Királydaróc, Bánffyuhnyad, Irsava, Tecső, Ökörmező, Nagyecsed, Erdőszentgyörgy, Naszód stb. A következő hitközségek képviseltették magukat: Szalmár, Zenta, Szabadka, Szászregén, Nagyvárad, Dés, Ungvár, Erőmhályfalva, Makó, Mezőkovácsháza stb.

Bukarestből eljött a romániai orthodox különállóság lelkes harcosa: Schorr főrabbi.

A chüpenél résztvevett emberek száma haterreze tehető.

Még a chüpe előtt érkeztek a notabilitások, a különböző hatóságok képviselői és gratulálnak Reb Jajlisnak.

Este 9 órakor kezdődött a chüpe-szertartás, amelyet a rezsowi főrabbi végzett. Az első bróchókat mondta Reb Sólajm Eliezer, az utolsókat a magyarlárosi rabbi.

A hét órára hirdetett estebéd a polgári kaszinó helyiségében négy órával később veszi kezdetét. Éjféltől egy óra felé járt, amikor a lakodalmi nép körében megjelent az örömapa, az egyik vejével. A terem oly annyira zaufolt, hogy lehetetlenség az asztalfőre kerülni. A problémát tehát végül is úgy oldották meg, hogy felemelték őket s így ezután kézzel-kézre adva sikerült őket a helyükre áttenni. Az ifjú főrabbi csüörtök hajnali három óra felé érkezett a terembe és akkor kezdetét veszi a „droscho-geschenk”-ok kihirdetése. Vagyontérő kincsek. Ugyiszlóvan senki sem jött üres kézzel. Nagyértékű service-ek, értékes drágakövek, csecse-beccsek egész rakással. És két darab ezüst

Kitűnő minőségű

Hutter

szarvas szappan

kapható minden fűszer- és festékeskedésben. — Gyártja a budapesti orth hitközség rabbinátusának felügyelete mellett: Hutter József szarvaspangyár és Olajipar r. t. Budapest, VII., Erzsébet-körút 6. — Telefon. J. 461—91, 92, 93, 94.

ötörönás a békeidőkből. Ezt a két ezüst-pénzt az a születésné ajándékozta, aki a völgyfő születésénél volt. Akkor kapta a néhai mármaroszigeti főrabbitól. Megőrizte és most elhozta nászajándékkul. A „miczve-tánc”, amely ezután kezdődött, fél hatig tartott, amikor ezután az egész közönség zenével s hangos mázeltoz üdvözléssel lakására kísérte a főrabbit.

Igy folyt le a szép ünnep, amely verőfényt sugározott be a chósztömögek lelkébe, akik az ünnepélyes alkalom után egy szép emlékkel gazdagabban kezdik meg a párnószó-ért, a falat kenyérért való szürke létküzdelmet. Nagyvárad. Rosenberg Dávid.

Sátoraljaúj hely, dec. 21.

A nagykarolyi lakodalomnak kedves pendantja akadt Sátoraljaúj helyen. Az itteni szefárd hitközség új besz-hámidosát a múlt évben avatta fel a nagykarolyi főrabbi. Erre való tekintettel, továbbá abból a lelki kapcsolatból kifolyólag, amely a szefárd hitközség tagjait fűzi az utódjaihoz a Jiszmách Majse-nek, aki Sátoraljaúj helyen kezdte meg a chósztömök történetében oly elsőrangú működését, nagy szeüdász miczvót rendeztek a besz-hámidosban; ötven aláírással üdvözölő sürgönyt menesztettek Nagykarolyba; éjfélig divre tájrot fejtegettek és misebérachokat mondtak úgy R. Jajlis, mint a fiatal szigeti főrabbi tiszteletére. A jelenlevők egy a miczvó szeretetétől átitatott összejövettel emlékével gazdagodva tértek haza éjfélt után.

Jól szortirozott előnyomda be-
rendezéseket
a legdivatosabb mintákkal leg-
olcsóbban szállít:
Bliler Testvérek, Szarvas
Belicey - u. 15.

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., Andrásy-ut38.
I. em. Párizsi Áruházal szemben. — (25 éves működés.)

Hajszálak kiiktása arcról, karról, szepőlök, pattanások, összes szépséghibák kezelése. — Szemöktisztás. Arcápolás, bértrendszer. — Miracle hajlétvoltító szer szétküldéseutasítással. Minden eddig felülmull Dijtalan tanácsadás (Prospektus)

Hamis lobogó alatt

— A „Bész Jákajv“ nevével való visszaélés —

A Zsidó Ujság egy olvasója szemrehányó levelet ír nekünk, hogy miért hanyagoljuk el a »Bész Jákajv« mozgalom propagálását Magyarországon, holott a most ülésezett »Minosz« (Magyar Izr. Nőegyletek Orsz. Szövetsége) konferenciáján egy nem-orthodox lapszerkesztő rendkívüli lelkesedést keltett a Bész Jákajv mozgalomnak a neológ nőegyletek munkájába való kapcsolásáról szóló indítványával.

A kétségkívül jóindulatú levélre válaszolva, ki kell jelentenünk, hogy a lelkesedés még nem cselekedet, s azért lelkesedtek a hölgyek, mert nem tudják, miről is van szó. Mi röviden el fogjuk mondani.

A Bész Jákajv Lengyelországban megindult orthodox zsidó leánynevelési mozgalom. Célja, hogy zsidó tanítónőket neveljen orthodox zsidó leányiskolák részére. Különösen a krakkói »Cháváczelesz« nevű orthodox felsőleányiskola növendékeit óhajtja alkalmassá tenni a tanítónői pályára. Gondoskodni óhajt az iskolából kikerült leányoknak ipari iskolában való, az orthodox zsidóság céljainak megfelelő neveltetéséért.

Hogy milyen szellemben akarja nevelni a mozgalom a nőket, mutatják az eddigi tankönyvek: 1. Széfer dinim, a vallásos élet szabályai, R. Jákajv Lissa nyomán. 2. »Lvri óhaj« héber beszédkönyv. 3. Maimuni (Rámbám) életrajza. 4. Jahadusz (zsidó vallás). A tankönyvek zsargonul vannak megírva.

Mindezeket az adatokat elolvashatjuk dr. Leó Deuschländer, az Aguda egyik vezérének két prédikációjából: 1. Béth Jákób — sein Wesen und sein Werden, 2. Das Erziehungswerk der gesetzentreuen Judenheit.

Ott találhatjuk korunk egyik nagy rabbinikus tekintélyének, a »Chófécz Chájim«-nek ama döntését, hogy a nők tanulhatnak héber nyelvet, Tná-choť és a moralizáló irodalom műveivel (szifré műsor) megismerkedhetnek s ez egyáltalán nem ellenkezik a

talmud ismert kijelentésével: »aki leányát Tórára tanítja, mintha fölösleges dolgokra taníttatná«.

A Bész Jákajv mozgalom Magyarországra ki nem terjeszthető. A tanítónőképzés mindkét nemű elemi iskolá számára szigorú állami ellenőrzés alatt áll és így csak zugiskolákat lehetne a Bész Jákajv mozgalom útján kreálni. Lehetne ugyan a női vallásos nevelést rendszeres tanfolyamokon fejleszteni, de ez megint nem volna azonos a Bész Jákajv mozgalommal, mert az sokkal többet akar. És még igazságtalanabb, ha egy neológ felolvasási mozgalmat akarnak a névvel felülbélyegezni. Nevezik e mozgalmat »Bischitz Dávidné«, vagy »báró Kornfeldné« néven, vagy más névvel, de cimborlás és félrevezetés a Bész Jákajv elnevezés.

Az egész Bész Jákajv látma egyébiránt rokon a »Fräulein Betty« mozgalommal. Ki emlékszik a »Fräulein Betty« mozgalomra? Pedig a kisasszony él és virul, mint Betty Rótschild, a Bész Jákajv női orthodox mozgalomnak egyik kiválósága. De kénytelen volt eltűnni 2—3 év előtt, hogy csináltak a teljesen orthodox kisasszony nevével egy kis neológ sajtóreklámot és mosolyra fakasztotta a hozzáértőket, bosszankodást keltett a jóérzésűekben, hogy a magyar neológiában üttették a csinnadrattát — »Fräulein Betty« néven mindazok, kik az elzsidótlanodott alföldi rónán, vagy a bakonyvidéki negyedrangú neológ gyülekezetekben gyertyákat osztogattak a koldusok között, hogy pénteken gyűjtsék meg — és erről értesítették az egész ország zsidóságát, a »Fräulein Betty« orgánumát, 41 hónap mulva elaludt a »Fräulein Betty« és most felébred, mint »Béth Jákób«. Valószínűleg olyan hosszú életű lesz a mozgalom, mint a liberális német zsidók ellen tavaly beigért titáni mozgalom, amely befagyott, mert a vezér nyilvánosan elment tréflit enni Berlinben. S most se felejtjük el, hogy a Bész Jákajv mozgalom hatása alatt a bankettet a — Neigerben tar-

Olvasóinkhoz!

Könyvajándékunknak oly nagy visszhangja támadt, hogy szükségessé vált készletünk utánpótlása. Így esett meg az is, hogy az utóbbi napokban beérkezett előfizetésekre, nem mindig állt módunkban az épen igényelt könyvet küldeni.

Most azonban ismét beszeresztük alábbi ajándékkönyveinket és tekintettel azon előfizetőinkre, kik ezideig nem ujtották meg lejárt előfizetésüket

**még egy hétig
prolongáljuk
kedvezményünket!**

A befizetési lapon kérjük az alábbi 5 könyv közül választott ajándékot A) B) C) D) E) jelzéssel ellátni. (Mindenkinek csak egy könyvre tarthat igényt.)

ZSIDÓ UJSÁG
kiadóhivatala

- A) A prágai gettó legendáiból . . .
B) Menóra
C) Mózes legendái . . .
D) Zsidó lant
E) Humoros elbeszélések.

tották, ami igazán nem illik az orthodox lobogó alatt.

Őszinte szívvel kívánjuk, hogy neológ testvéreink s az ő nőegyleteik a vallásos női nevelést nagy eredményre kultiválják, hogy a rettenetes s m á d-járvánnyal megtudjanak küzdeni, de ne tegyék ezt Bész Jákajv néven, mert ez cimborlás lenne és hamis lobogó, amelyre csak egy üzleti vállalkozásnak, vagy egy félrevezetésben utazó törekvésnek lehet szüksége.

REMÉNY

zsidó ifjusági folyóirat.
Zsidó ifjusági regények, elbeszélések, darabok, sakk, stb.
Szerkeszti: **Dr. Molnár Ernő**
Felévre 4 pengő.
Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Katzburg Salamon
könyvnyomdája

Budapest, Dob ucca 28.
Elvállalja mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Specialista héber nyomtatványokban.
מקבל להדפיס ספרים בול ובתנאים קלים.

A vipera . . .

A rabbi megtörölte szemüvegét. Rövid pihenőt tartott s aztán folytatta beszédjét:

— Hers Beer visszatartó külső ember volt. Széles, lapos fejét vörös haj fődte; alacsony homloka alatt savószínű szempár bóbiskált; hajlott orra volt, kezei mélyen a térden alul himbálóztak, vékony száraz teste hatalmas talpakra nehezedett.

Érezte, hogy az emberek elfordulnak tőle, nem látják jó szívet sehol. Elzárkózott a világ elől. Beletemette magát csöndes lakásába, melynek ablakát vászonból szőtt vastag takaró rejtette el a kíváncsi szemek elől.

Lemondott a világ hiu élvezeteiről. A szent könyvek között találta meg életcélját, örömét.

A faluban pedig szájról-szájra járt a hire annak, hogy Hers Beer a mások verejtéke révén gyűjti halomra a kincseket, uzsoráskodik, ő a forrása minden bajnak, veszedelemnek. Ha valakinek leégett a háza, azt mondták, hogy azt csak Hers Beer gyújtotta fel, ha a vőlegény elhagyta menyasszonyát, ott bizonyosan Hers Beer intrikált, a babonás köznép ráfogott minden rosszra, minden gonosz dolgot. Elnevezték Viperának. Ez a kígyó az egyetlen az állatok között, mely még akkor is, ha jóllakott, mardosa az élőket, hogy halált osztogasson.

És Hers Beer szótlánul türt a méltatlanságot, a sértést. Nem haragudott senkire, nem neheztelt semmiért, mert lelke tele volt szeretettel. Szerette embertársait, a maguk együgyűségében, szerette embertársait, szerette ellenségeit,

szerette üldözőit is.

A földi lét hiu vásárjával nem törődve, lelke az égiekkel társalgott. Napszálltakor rejtőzve bandukolt az uccákon, megcsodálta az égboltozatot, melynek párkányán tengerek csillag ragyogott, megbámulta a pompázó természetet, a melyet néha méla fénnel világitott meg a hold.

— Te vagy a mindenség, te vagy dicsér minden mi e földön él! — kiáltotta olykor-olykor elraga tással, összekulcsolt kezeit a ég felé tartva.

Egyik tavaszi nap estéjén, mikor rendes sétáját megtéve már éppen hangokat hozott felé a szél a közeli halmok felől. Megkettőztetett léptekkel sietett arra felé. Cserje-bokor leveles ágai alatt alig esztendő kis gyermeket talált keserves zokogás között, körülötte vértócsa festette pirosra a földet. Messze tőle kocsirobogás hallatszott, egy golyó süvöltött el füle mellett, amely sisteregve furodott bele a közeli fa törzsébe.

Hers Beer azonnal tisztában volt azzal, hogy gyilkosság történt. Mit tegyen a szegény, ártatlan gyermekkel? Érezte a veszedelmet, a melyben forgott, tudta, hogy a községben nincs egyetlen hiva, egyetlen jó barátja sem és ellenségei kapzsi örömmel ragadják meg majd az alkalmat, hogy őt keverjék a gyilkosság gyanújába. Ki bizonyítja majd ártatlanságát? A kicsi gyermek, aki még gügyögni sem tud?

Már-már távozni készült, tett is néhány lépést, de csakhamar megállította a lelkiismeret szava.

UJ ZSIDÓ KÖNYV I

Zsoltárok

Dávid zsoltárai

Telekes Béla fordítása

Teljes kiadás.

Két kötetben, gyönyörű, oldalas műmellékletekkel.

Ára 6 pengő.

Remény-kiadás.

— Vad állat vagy te, vagy ember! — szólt önmagát korholva. E szegény, ártatlan gyermeket engednéd át a halálnak, hogy megmentsd a magad hitvány életét. Balga ember! Azt kérde, ki fog ártatlanságod mellett bizonyítani? Nem elég-e az tenéked, ha ott fönny tudják a te ártatlanságod?

Határtalan gyöngédség fogta el szívét. Megragadta a kicsi porontyot, ölébe emelte, csitította, altatgatta, dajkamódra dudolt mesés nótát. Elfelejtett mindent; megfellekedett a gyilkosságról, csak a gyermeket látta, csak a gyermek életére gondolt.

Csak akkor dobbant meg a szíve, mikor a faluháza elé ért.

Az álmos éjjeli őrt felzavarta éjjeli nyugalmából a gyermek sírás.

— Ni, ni, a Vipera, gyermekkel a karján?

— Hé, zsidó! — kiáltott az éjjeli őr.

Hers megállott.

— Eppen a biróhoz sietek, — szólt nyugodtan, — jelentést akar-nék tenni. Gyilkosság történhetett a falu határában; ott találtam ezt a kis gyermeket is.

— Hej, hej, gyilkosság? Mind-járt rosszat sejtettem. Mert ahol a Vipera jár, ott gonoszság lakik.

Folyt. köv.

Gyártja: **HUTTER JÓZSEF**

Szappangyár — Olajipar
részvénytársaság

Telefon: József 461—94.

VII. Erzsébet-körut 6. sz.

RADION

egy maga mos!

HIREK

NAPTÁR

Péntek, Chanuka 8-ik napja.

Sábosz Mikécz, Tévész 4.

Gyertyagyújtás (Bpes): 3 ó. 45 p.

הנה קימנה : 4 „ 40 „

Péntek, január 10: Ászoró Betévész.

Olvasóinkhoz! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése f. hó 1-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postafordultával megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja belföldön postatakarékpénztári csekk útján (50,791 sz.); külföldön pedig (évi 22 P) postautalványon eszközölhető. (Romániában az utalványon az összeget a postahivatalnok tölti ki) **Régóta hátralékban levő t. előfizetőinknek postai megbízásokat küldtünk és kérjük azoknak szives beváltását.**

A BUDAPESTI ORTH. RABBINATUS a következő figyelmeztetést tette közzé: Alulírott rabbiság felhívja a hitközségi tagok figyelmét arra a körülményre, hogy a készen vett fehér és barna kenyér, zsemlye, kifli, valamint cukrászsüteményeknél

השש תערוכה דבר איסור (rituális szempontból megtiltott anyagoknak való hozzákeverése gyanúja) fennforoghat. Ennek folytán nyomatközpontosan figyelmeztetjük a t. közönséget, hogy csak olyan pék vagy cukrászsüteményt használjon, amely orthodox felügyelet alatt készült.

A bpesti aut. orth. izr. hitk. rabbisága.

— SZIJUM A BUDAPESTI ORTH. SASZ-CHEVRA KÖRÉBEN. Szombat este igen emelkedett hangulatban folyt le az orthodox hitközség fiatalabb talmudtudósainak siurján áttanulmányozott »Mákosz«-traktátus szijümje. Az ünnepélyen, — amelyen a hitközség elöljárósága csaknem teljes létszámban volt képviselve, — megjelent Sussmann Viktor rabbi is, akit betegségéből való meggyógyulása alkalmából szívélyesen üdvözölték a jelenlevők. Ovációban részesítették a vendégként megjelent Fürst Leó csuzi főrabbit is. A »hadron aloch«-ot Blau Lipót mondotta, elmés tartalommal. A traktátus befejezését követő banketten dr. Deutsch Adolf a töle megszokott elokvenciával üdvözölte a megjelenteket. Majd óbudai Freudiger Ábrahám hitk. elnök tartott üdvözlő beszédet. Charifusz fejtegetéseket illetve homiletikai beszédet mondtak: Steif Jonatán rabbi, Welz Izráel rabbi, Klein Márkus a

Sász-chevra elnöke, Kahan-Frankl Samu, óbudai Freudiger Fülöp, Friedmann Frigyes, Groszberg Jenő, Herzfeld Hermann, Lifschütz N. Az ünnepélyre Kahan-Frankl Samu által meghívott, de a megjelenésben akadályozott pozsonyi főrabbi gyönyörű héber levélben üdvözölte a siur résztvevőit; a levelet Schreiber Sámuel hitk. alelnök olvasta fel. Az ünnepélyt ismert ügyességével Roth Henrik rendezte; az éneki részt Holzer Lipót kántor látta el, a melávo-demálkó hagyományos dalainak recitálásával. A siur-csoport megkezdte a Bovó-Meczió tanulását.

— FÁJÓ CSALÁDI ÖRÖM. Mély részvétet váltott ki a budapesti orthodox zsidóság széles rétegeiben, Präger Samu, az orth. hitközség tekintélyes tagjának családjában, előfordult eset, amelyben öröm és gyász oly tragikus közelségbe jutottak. A gemöre (Majdó Kóton 28.) szerint Rabbi Chónin aznap halt meg, amidőn epedve várt fia született és a gyászoló ezzel kezdte sirámát: »az öröm bánattá változott, örvendezés és bu egybefonódtak, a vigság idején sóhaj hallatszik, a kegyelem idejében elveszett a kegyelt« (szimchó le-tügő nehepoh, stb.). Präger Samu-né, a jótékonyágáról, derekasságáról, az orth. zsidó nőegyletben kifejtett szeretetteljes működéséről az egész hitközségben ismert urinó, december 25-én, éjjel, egy operáció után beállott komplikációban, elhunyt, miután pár órával előbb boldogan tudomásul vette, hogy fia: Präger Marcell, a Kazinczy utcai templom udvarában, aznap megtartotta egybekelését Fischer Heimann ur leányával: Erzsivel. Az esküvőt a beteg határozott kívánságára, mivelhogy közeli felépülését remélve, nem halasztották el. Estére azonban állapota rosszabbra fordult és az éjjeli órákban elhunyt. Óriási részvéttel temették pénteken. A chanukára való tekintettel nem volt gyászbeszéd, csupán fia bucsuztatta megható szavakkal. A vallástörvény értelmében fia, az új házasság, előbb kitöltötte a lakodalmi hetet s csak kedden, Rajs-chajdes estéjén, kezdte meg a gyásznak a hetét. Az elhunyt Präger Samunéban Deutsch Géza, az orthodox hitközség érdekes alelnöke, valamint dr. Deutsch Emil ügyvéd és Deutsch Alfréd nagykereskedő a testvérüket gyászolják. — חנני

— AZ ÉRSEKIJÁRI ORTH. HITKÖZSÉGBŐL. Érsekújváron a napokban tartotta az orth. hitközség a rendes évi közgyűlést, melyen a jövő évi költségvetést tárgyalták. Az elöljáróság Kohn Rafáel elnökkel az élén állandóan azon fáradozik, hogy a hitközségi terhek a tagok között

azok tehetsége szerint osztassák fel s ezért azt a határozatot hozta, hogy peszáchra a mácosz tagjainak csaknem önköltségi árban adja, míg az ingyen kiosztandó mácosz értékét, valamint a Rajs-hásónókor szükséges pótlósszeget a hitközségi tagok kultuszadója egy bizonyos százalékával fedezi. A szegényügy rendezése céljából minden tag a kultuszadó egy meghatározott pótlósszeget fizeti. A most épülő pozsonyi országos zsidó kórháznak egy több évi részletben fizetendő alapítványt szavazott meg a közgyűlés. — Nemrég kezdte meg az érsekújvári Aguda leányegyesület a működését. A megnyitó ünnepélyen megjelentek Tigerman főrabbiné és Kohn Rafáel hitközségi elnök vezetőivel az orth. hitk. élet vezetőinek nejei; ugyancsak az orth. nőegylet elöljárósága Reichfeld Józsefné elnökkel az élén. A szokásos üdvözlések után Löwy Mirjam, az Aguda leánycsoport elnöke nagy tetszés közben ecsetelte az egyület programját. Végül Adler Irma, a heti szidrából tartott felolvasást, általános figyelmet kelve.

— A PESTI KITERŐK SZAPORODNAK. A pesti izr. (neológ) hitközség rabbiságánál ez évben kb. 400 zsidó jelentette be kitérését. Többen családapák, akik gyermekeiket is magukkal viszik. E számhoz hozzá kell venni azokat, akik a formalitások kerülésével hagyják ott a zsidóságot. Mivelhogy a gazdagok, a bárók a bankdirektorok, a nemesítettek, már régebben tértek ki, most a szegények kerülnek sorra. A kitérések végső oka a vallástalan nevelésen, vegyes házasságokon át rendszeren a nyomor, amely jobbulást vár a hitcseré által. A szó szoros értelmében valósul meg a szent íge, »egy darab kenyérért hűtlen lesz az ember« (»ál pász lechem jifsa göver.«) A rettenetes zül-lés láttára mindenki érzi a szociális összefogás szükségét, de senki sem képes valami életrevaló eszmét kitá-lálni. Az illető körök végtére is kény-telenek lesznek külföldön bevált in-tézmények (zsidó hitelszövetkezetek, mezőgazdasági átrétegződés stb.) át-ültetéséhez fogni, amittől eddig políti-kai okokból huzódtak.

— A CHINÜCH NEORIM EGY-LET (Kertész u. 37) sábosz chanuka-kor avatta fel szép ünnepély keretében a Fränkl A. Kornél ur által adományozott széfertórárt a hozzávaló pompás színelvnyekkel. Este az egyület vezetősége bankettel kapcsolatos Bovó Meczióra való szijüm-ünnepélyt rendezett, amelyen többek között Herskovits József rabbi beszédet mondott s kiemelte a nagylelkű adományozó érdemeit.

— A WIZSNITZ-I REBBE, R. Jiszróel Háger, ki a háboru óta Nagyváradon lakik, mult vasárnap Wizsnitz-re utazott, apja Jahrzeit-jára. Utját megszakítva, a hétfői és keddi napot a mármarosmegyei Rahón töltötte, — ezernyi hiveinek ünneplése közben.

— A RUSZINSZKÓI HITKÖZSÉGEK SZERVEZÉSE. Mint a munkácsi Jüdische Zeitungban olvassuk, a ruszinszinkói tartományhivatal dr. Kroó Sándor tartománygyűlési képviselőnek azt a megbízást adta, hogy indítsa meg egy ruszinszinkói orthodox hitközségi központi iroda felállításához szükséges munkálatokat. Ebben az ügyben Ungváron értekezlet volt. Először arról van szó, vajjon minden hitközség és rabbi óhajtja-e az iroda felállítását. Az iroda székhelye Ungvár, vagy Munkács lenne. Hosszas vitafutás után 17 rabbi és 25 világi tagból álló bizottságot küldöttek ki a szervezés perpektuálására. A hirt fentartással közöljük.

— EGY KIS VIHAR A ROMBACH UTCÁBAN. A Rombach-utcai templom közönségének száma és vagyoni helyzete egyre hanyatlak. A hívek egyrésze ezt a jelenséget, melynek bizonyára több oka van, arra vezeti vissza, hogy a rabbi és a kántor nem tudja a közönséget magához vonzani. Mozgalom indult meg tehát, hogy az eddigi rabbi és kántor mellé még egy-egy ilyen funkcionáriust válasszanak. Az eset nem oly egyszerű, mert a pártok minden tekintetben megoszlanak. A kántor tekintetében ugyan nincsenek oly nagy ellentétek, mint a rabbikérdésben, viszont a rabbiügy elintézése nem kerül pénzbe, — egy körzeti rabbit áthelyeznek a templomba, — míg egy új kántor fizetése a mai viszonyok mellett a büdzsében már számottevő összeg.

— KÖVETÉSRE MÉLTÓ. Hajduböszörményből írják nekünk: »Chanuka első napján volt néhai hitk. elnökünknek, a megboldogult Grósz Hermannak halálának évfordulója. — Ebből az alkalomból az elhunyt fia, Grósz József, hitközségünk nemes-szívű elnöke, egy vagon tüzfát osztott szét a község szegényei között.«

— TRÉFÓ VACSORÁK ÉS A MORÉNŰ-CIM. A Mikéfe (Magyar izr. kézműipari és földmivelő egyület) elnöke, Stein Emil, az izraelita egyület vezetősége tiszteletére a multkor vacsorát (természetesen nem rituálisat) adott egy fővárosi szállodában. Erről a következőt olvassuk a »Szombat«-ban: »Ha ő, mint magánember rendez vacsorát, az Operaház művészeinek, vagy kollégáinak, vagy barátainak, az engem nem érdekel, ehhez megjegyzést füzni ugyszólván le-

hetetlen. Mikor azonban Stein Emil Mikéfe vacsorát rendez a Royal-szállodában, akkor még a jóizlés nevében is lehet és kell ez ellen tiltakozni. Az eset különben nem is okozott nálunk nagyobb feltűnést. Lehet ő emiatt akár Rosekol is. Sőt, ha a Mikéfe jubilálni fog, még Mórénüt is fog kapni.«

— NEM KELL NEKI AZ ÁLDÁS! A zsidó szépségkirálynő férjhezment. Amikor a szépségversenyen győzött, a neológ sajtó olyan nagyon büszke volt, a keszthelyi neológ rabbi magának vindikálta a győzelmet, mert az ő áldásával vonult a nagy küzdelembe. Abbáziaiban pedig a neológ rabbi helyettes dicsőítőleg kiperdálta a szószéken. S most csendesség uralkodik a berkekben. Simon Bösko férjhezment — rituális áldás nélkül. — Ugy látszik, megelégedte a sok papi áldást, amivel elárasztották.

— A SZLOVENSZKÓI METSZÖK SZERVEZÉSE. A Zsidó Ujság már említést tett arról, hogy a szlovenszinkói orth. hitközségi metzök egyesületet akarnak alkotni. Az új egyesület neve »Sevesz Áchim« volna. A megalakulást előkészítő értekezlet Eperjesen folyt le. A szlovenszinkói zsidó sajtó nagy jóindulattal kíséri a szervezkedést.

— SÁÁTNEZ — SZÖRMEKABÁ-TOKNÁL. (Levél) Hittesvéreim figyelmét vagyok bátor felhívni arra, hogy a szörmézett kabátok, különösen az olcsóbb szörmébélések nagyobb-részt leencérnival, — mivel ez erősebb — vannak bevarrva, ami pedig, tudva-levőleg sáátnez. Minden vallásos zsidónak tehát kötelessége, hogy a bevarráshoz használt cernát megvizsgáltassa, ha csak nem egy megbízható szücs végezte a munkát.

H. S. D.—F.

— HIRLAPI KACSA. Az utóbbi időben nem ritkaság, hogy egyik-másik napilap foglalkozik az orthodoxia ügyeivel. Ezek a hirdetések rendszerint bizonyos felelőtlen elemek részéről lanszirozott, tendenciózus közlemények, melyekre az orthodoxia eseményeiről híven informált Zsidó Ujság olvasóközönsége könnyen rásüt-heti a valótlanúság, olykor a névetségesség bélyegét. Ily egyenesen kacagtató közleményt tartalmaz a Pesti Napló szombati száma, mely hirdás forrásul a beavatottak, egy az orthodoxiát a hagyományosan diszkreditáló sajtó-organumot emlegetnek. Ime a jóizú hirlapi kacsa:

Két pártra szakadt az orthodox zsidóság. Január 6-án ül össze a magyarországi orthodoxia legfelsőbb képviselősege, hogy a Reich Koppel budapesti fő-

rabbi halálával megüresedett felsőházi tagság betöltéséről gondolkodjék. A választást nagy izgalmak előzik meg, mert a felekezeti hivatalos faktorai ebben a kérdésben két pártra szakadtak. Az egyik a hivatalos párt, amely mögött az orthodoxia hivatalos szerve, a Központi Iroda áll. Ennek jelöltje az iroda elnöke, Frankl Adolf. A másik párt a »hittörvény« alapján áll és álláspontja szerint ez a nagy tisztség csakis »működő« rabbi-val tölthető be. Akik a hittörvény alapján szervezkedtek, a zsidóság leg-főbb törvénykönyvére, a Sulchán Áruh-ra hivatkoznak, amely szerint a tisztség a legidősebb rabbit illeti meg; a mostani esetben az említett törvény alapján Schreiber Simon egri, Winkler Lipót mádi és Silberstein Jósua váci főrabbiakat, akik a zsidó papság szeniorjai. A hivatalos párt azonban ezt az álláspontot nem tette magáévá és az orthodox iroda elnökét, Frankl Adol-fot jelölte felsőházi tagnak.

— A SZEPIŃKEI REBBE NAGY-SZÖLLŐSÖN. A pár év óta Munkács-on lakó szaploncai rebbe (»Szepin-ker«) elköltözött onnan Nagyszöllőse-re, ahol ugy a hatóság, mint a zsidó lakosság nagy tisztelettel fogadták. Az állomásraleszenző mellett kísérték a városba. Munkács-on egyébiránt még nem perpektuálódott a hitközségi béke, mert az írásba foglalt egyezség perpektuálása az utolsó percben felborult.

— A BUKARESTI PARLAMENT-BŐL. A költségvetési tárgyalásnál dr. Fischer József zsidó képviselő nagy beszédet tartott, amelyben azt mon-dotta, hogy 1930-ra 10 millió leit akar a kormány a zsidóság szubvencionálására előirányozni. Ezt, — ugymond — nem fogadhatja el a zsidóság, mert 1 milliárd leinél több van a felekezetek számára előirányozva, a mely összegből a zsidóságot arányosan megfelelő rész illeti. A képviselő azután a diákheccsek előidézői és vég-rehajtói ellen követelte a törvényes eszközök alkalmazását, sürgette továbbá bizonyos intézkedések tételét a diákzavargások esetleges megismétlő-désének megakadályozására.

— A BALKÁNYI T. B.-egyesület pénztárnoka, Heisz Adolf, a napokban tartotta esküvőjét Leichter Böskével Hadházon. A Tiferesz Bachurim 12 tagu küldöttsége élén Lichtenstein József elnök nyújtotta át az egyesület ajándékát: egy ezüst serleget, üdvözlő beszéd kíséretében. Ott voltak többek között a hadházi, balkányi és szendrői főrabbi, kiknek jelenléte és tartalmas beszédek emelték a lakodalom fényét.

A NYIREGYHÁZI TALMUD-TÓRA-egyesület, Chanuka 4. estéjén, vasárnap este, 200 terítékű, szokásos társasvacsorát rendezett a hitközség tanácsstermében. Az ünnepélyes banketten résztvett a rabbikaron kívül a hitközség színe-java. Az ünnepélyre eljöttek Bródy főrabbi Nagyállóból, Lichtenstein főrabbi Balkányból és Schreiber Mór egri rabbi. A 6 osztályú intézet növendékei kitűnő halachikus és homiletikai előadásuk által is tanujelét adták annak a már közismert ténynek, hogy a nyiregyházi Talmudtóra a legelső között foglal helyet az ország hasonló intézményei sorában. A jelenvotó rabbi urak, megkapó divré-tóra szónoklataik keretében, egyöntetűen hangsúlyozták a példás intézet felkarolásának, támogatásának nagy szükségét. A balkányi rabbi több környéki Talmudtóra létesítését sürgette, Nyiregyháza székhellyel. Ezáltal — ugymond — sok kisebb községbeli gyermeket lehetne a Tórának és az orthodoxiának megmenteni. A szónokok lelkes ovációban részesítették Schreiber Sámuel egyesületi elnököt, ki önzetlennül, fáradhatatlan agilitással, szívvel-lélekkel áll a Talmudtóra szent ügyének szolgálatában. — A bankett sikeres rendezése a Bleich Ignác vezetésével alakult rendezőbizottság érdeme.

CHANUKA-ÜNNEPÉLY A BUDAPESTI ORTH. ISKOLA NAPKÖZI OTTHONÁBAN. Az Otthonban Chanuka 4-ik estéjén megtartott, sikerült chanuka-ünnepély tanujelét adta, hogy az alig egy hónapja megnyílt szociális intézmény, azonfelül — hogy a rászoruló növendékeknek az iskolában barátságos otthon nyújt, a gyermekek egész lelkiületére áldásos hatással van. Az igazi zsidó tradícionális szellemtől áthatott, kedves kis ünnepségen jelen volt Klein Márkusz iskolaszéki elnök, az iskolaszék több tagja és a tantestület majdnem teljes számban. Dr. Deutsch Adolf igazgató üdvözölte a nagy számban megjelent vendégeket és vázolta az intézmény elsőrendű fontosságát, vallási és szociális szempontból. Köszönetet mondott azon áldozatkész hitközségi tagoknak, kik élükön öbuda Freudiger Károlyval, az intézmény létrehozását lehetővé tették és fenntartását biztosították, továbbá Sonnenschein Sarolta tanítónőnek, a Napközi Otthon vezetőjének, ki igaz zsidó, szívvel és nagyszerű pedagógiai ráteremtéssel látja el nemes feladatát és végül a tantestület tagjainak, kik szeretettel karolták fel az ügyet. Paneth Jenő tanító művészi előadásu gyertyagyújtása és a gyermekek »Moajz-cür« éneke után mindenkit

mélyen meghatott egy kicsiny II. o. tanuló által előadott felkészítő, melyben a Mindenható áldását kérte az iskola és az Otthon minden barátjára, fenntartóira és vezetőire. Ezután szebbnél-szebb szavatelok következtek, melyek előadásával az ünnepély bezárult. — Az ünnepély után öbuda Freudiger Károlyné vendégelte meg bőséges uzsonnával a Napközi Otthon tanulóit, a »Hanna« gyermekvédelmi egyesület vendégszerető helyiségében.

HALÁLESET. Szombathelyen elhunyt Marton Dávid, az orth. hitközség egyik tekintélyes tagja. Nagy részvétellel kísérték utolsó útjára. Kóporsójánál legidősebb fián kívül sógora, Duschinsky rákospalotai főrabbi és Einhorn szombathelyi rabbi bucsuztatták, megrendítő heszpedekben.

התנח

KISVÁRDAI VÁLASZTÁSOK. A Talmudtóra egyesület ujonnan választott tisztikara: Lefkovits Miksa elnök; ifj. Weisz Sámuel alelnök; Frieder Hermann, Dancziger Ignác gondnokok; ifj. Scher József pénztárnok; Taub Dávid ellenőr. Választmányi tagok: Keszenbaum Hermann, Klein Mór, Schwarcz Jenő, stb. — Az »Ajsze Cheszed ve-Emesz« egyesület új tisztikara: ifj. Weisz Sámuel elnök, Rosenbaum Leó alelnök, Eimer Jenő pénztárnok, Frieder Hermann ellenőr, Klein Mór gondnok, Feldmann Simon jegyző.

A SZOMBATHELYI ORTH. LEÁNYEGYLET vasárnap délután tartotta a hitközség tanácsstermében gyermekek részére és este hölgyek részére nagyszabásu chanukai előadását, mely úgy anyagilag, mint erkölcsileg igen szép eredménnyel zárult. Közreműködtek: Blau Bózi, Breuer Hódesz, Günsberger Elza, Kalus Jolán, Zollner Kamilla, Neustadt Rely, Goldschmied Anci, Neustadt Mancsi, Hirschenhauser Bózi és Ilus, Stern Edit, Wilhelm Ilus, Zollner Olga, Klári és Vilma, Frey Sári, Bu-

chinger Rózi, Hoffmann Iza, Trebitsch Aranka és Dávidovics Rózi. A rendezés sikere Kohn Rózi elnök Holzer Sári és Frey Ilonka alelnökök munkáját dicséri.

TRAGIKUS ESETRŐL számolnak be erdélyi lapok. A hunyadmegyei Algyógyon egy Tandau nevű paraszt, fondorlatos módon, rettenetes brutalitással meggyilkolta Löwi Miklós 30 éves kereskedőt. A gyilkost, ki elmenekülőben volt, üldözőbe vették s félholtra lincselve adták át a csendőrségnek. A szerencsétlen Löwi Miklóst a szomszédos szászvárosi zsidó temetőben temették el óriási részvét mellett. Társadalmi akció indult meg az özvegy és két apró gyermeke felsegélyezésére.

INGYENKÉNYÉR KIOSZTÁS lesz pénteken, Chanuka utolsó napján, délelőtt 10 órakor, a Zsidó Ujság kiadóhivatalában. A kenyérgyógy utalványokat Blechner Jenő bocsátotta rendelkezésünkre. Az utalványok az orth. rabbinátus legújabb felhívása értelmében orthodox ritualitású kenyérré (Weisz Mór süteménygyárában) szólnak.

A VÁCI ORTH. HITKÖZSÉG vasárnap tartotta tisztújító közgyűlését, Pápa Lipót választási elnök vezetésével. Elnökül újból Löwy Dávidot választották meg, ki nagy érdemeket szerzett a hitközség intézményeinek fellendítése körül. A többi tisztikar a következő: Wohl Henrik alelnök, Winkler Ignác pénztáros, Hutterer Nándor ellenőr, Abelesz Sándor, Dach Adolf, Hirschfeld Mátyás, Pápa Lipót, Schmidl Samu, Ungár Jónás előljárók; Renner Simon, Reichenberg Mór gondnokok. — Választmányi tagok lettek: Berger Ernő, Donáth Dávid, Fischer Dávid, Friedman Ábrahám, Hirschfeld Rezső, Hirschfeld Henrik, Löwyngér Áron, Löwy Samu, Reiser Mayer, Schick Bernát, Weinberger Dániel.

Paróka
különlegességek
(Modern és tartós kivitel)
Olcsó árak
Altschüler
Bp. VII., Csányi ucca 12.
(Király ucca sarok)
Telefon: József 310-79.

A SZOMBATHELYI TIFERESZ BACHURIM vasárnap ejtette meg tisztújítását a következő eredménnyel: Elnök: Holzer József, alelnök: Wosner Miksa, pénztáros: Kohn Andor, titkár: Ragendorfer Samu, ellenőr: Holländer Adolf, háznagy: Schiff Leó, könyvtáros: Zollner Béla. Választmányi tagok: Steiner Emil, Frey Salamon, Mermelstein Jenő, Unger Samu, Kosztolitz József, Goldschmied Jenő.

A HODÁSZI REBBE Z. C L. Rabbi Aharon Jesáje Fisch Jahrzeitja hétfőn, Tévész 6-án lesz megtartva Nagyállón.

BÁRMICZVÓ. A Kazinczy-uccai orthodox templomban Vájlislach szombatján a Tóra elé járult bármiczvóként Deutsch Géza hitk. alelnök fia: Andor. Délután a szülői házában igen ügyesen, a szokásos bármiczvó drósók szintje fölé emelkedő módon adott elő szüjő-fejtegetést »kótajn ajchél nevelajsz« és mági-düsz. Az orth. hitközség színe-java volt jelen a lélekemelő ünnepélyen és gratulált az örömszülőknek, valamint a talmud tanulására ambicionált derék bármiczvó-ifjunak.

Sirköavatás. A napokban avatták föl R. Jakovj Percz Friedmann, sárréudvari főrabbinak, akinek Nagyváradon történt elhunytáról annak idején a Zsidó Ujság megemlékezett, siremlékét. A nagyváradai temetőbe erre az alkalomra nagy közönség gyűlt össze az esős idő dacára. Az elhunyt fiai, Friedmann M. D. nagyváradai egyetemi rabbi és Friedmann Joseph brooklini (Amerika) rabbi, veje: Gottlieb Mendel, tisztelője; Schwarcz József nagyváradai egyetemi rabbi és unokája: Friedmann Zalmen rabbi méltó beszédekben hódoltak vallásossága s Tóratudása emlékének. (R. D.)

A HAJDUNÁSI »Miszgov ládoch«-egyesület ujonnan megválasztott tisztikara: Rosenberg H. Dezső elnök, Schreiber Mór gondnok, Hornstein Salamon titkár, Biermann Salamon pénztárnok. Választmányi tagok: Glücklich József, Spitzer Miksa, Glück Baruch stb.

ADOMÁNY. Krohn O. borszczeni (Galicia) rabbi fia 5-7 éves kezek áldozata lett. Özvegye és 5 apró gyermeke siratja. Vilmos Mór nyugalmazott Máv. főmozdonyvezető ur Rakamazról beküldött hozzánk az elhunyt özvegy részére P. 14,50-ot, melyet azonnal továbbítottunk. (Az összeghez hozzájárultak: Vilmos Mór 10, Stern Miklós, Klein, dr. F. 1-1, Pollák, Glück Mór, Klein Sándor 0,50-0,50 P.) Adományok a köv. címre küldhetők: Rabbiner O. Krohn, Borszczeni (Polen).

ZSIDÓK AZ ÚJ TÖRVÉNYHATÓSÁGOKBAN. Hajdúvármegye törvényhatóságába megválasztottak: Grosz József hajduböszörményi hitk. elnök, továbbá Hajdusoboszlórol: Stahler Dániel hitk. elnök és dr. Grosz József.

Uj zsidó szakácskönyv. A könyv célját a szerző, Rosenfeld Mártonné a következőkben foglalja össze: »Könyvem kiadásánál az a gondolat vezetett, hogy édesanyámnak köszönhető vallásos érzéssel és gyakorlati tudással, hosszú éveken át szerzett tapasztalataimmal segítségére legyek azoknak a zsidó asszonyoknak, akiknek nem volt módjukban háztartásukat a modern kornak megfelelően, de mégis a hagyományos törvények alapján vezetni«. 380 oldalon 1200 ételreceptet tartalmaz. Különös tekintettel van szombatra, ünnepekre s különösen a peszáchra. A könyvet orthodox szempontból átnézte Deutsch Mózes suboticei orth. főrabbi neje és meleg szavakkal ajánlja. És joggal. A legegyszerűbb ételtől a legfinomabbig mindenről találunk felvilágosítást. A nyelvezet egyszerű s egészen világos. A talmudnak egy kijelentése szerint »az ember felelőssége lesz vonva a tulvilági életben, oly megengedett élvezetek miatt, amelyeket meg nem szerzett magának« (ál má seroaszó énej velaj óchol). Rosenfeld Mártonné szakácskönyvéből látjuk csak: a legszigorubb rituálé szerint is mennyi jót ehetünk, amiről eddig fogalmunk sem volt. A szépen bekötött, izlésesen kiállított vaskos kötet kapható 12 P. Erdős József, Budapest, II. Vitéz-u. 2.

A SOPRONI TIFERESZ BACHURIM, mely 25 éve áll fenn, most választotta új tisztikarát. Elnök: Koppel Béla, alelnök: Müller Emil, pénztáros: Luria Ernő, ellenőr: Rosenberger Ödön, háznagy: Fuchs Albert. Választmányi tagok: Raab Ödön, Werndörfer József, Friedmann Ernő és Lederer Hermann.

Csodaszép

 paróka!

Tartós ondolás (Dauerwellen) és hajfestések. — Szolid árak!

Pock Károly
hölgyfodrász
Bpest, Andrassy-ut 19.
Telefon: Lipót 999-10.

File kalapok 4-80
csodaszép kivitelben és színekben 4-10
Velur, szolein, bársonyujdonságok

meglepő olcsó árakon

Reich Frici női kalapgyárban
Vámház-körut 10

Családi hírek

Sussmann Lipót leányát Sári-kát Ujpestről, eljegyezte Friedmann Lázár Bpest. Minden külön értesítés helyett.

Rottenberg Rózi Vác és Glancz Dezső Gáva jegyesek.

Friedfertig Leon Vásárosnamény-Kosice, eljegyezte Neumann Dávid főrabbi leányát, Iréneket, Cigándról. Minden külön értesítés helyett.

Strauszmann Hajnal B. Ujfalu és Horovitz Sándor Püspökladány, jegyesek.

Wollstein Gyula (Szombathely-Beled) és Schwarcz Jolánka (Sárvár) jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Jungreis Antal gyöngyösi főrabbi ur Elza leányának, Neufeld Jenő képesített rabbi, a miskolci Tiferesz Bachurim nagytudásu elnökével történt eljegyzése alkalmából a gyöngyösi Tiferesz Bachurim nevében ezton kíván őszinte mázaltóvt: Reinitz József elnök.

Szerkesztői üzenetek

Tóratisztelő: 1) Azon szokás, hogy a Tóra elé felhívott csak az utána felhívótnak szakasza felolvasása után távozik a Tóráról, elő van írva a ו'ש א'ראח Chájim 141. S-ában. Lásd ott a »Mogén Avróhom«. 8. pontját. 2) A hitközség által előirt szabványok, feltéve, hogy azok a hagyományos szokásokkal nem ellenkeznek, minden hitközségi tagra nézve kötelezők. — Nánás: Paulay Ede-u. 12. — Bármiczvó: 1917. február 8 = 5677 Sevát 16. — A: A fiókhitközségeket nem érdekelheti. — Őszi napsugár: Türelem. — Berekböszörmény: Nem orth. kóser. — Makó: Talán sorra kerül. — Felsőábrány: A »semen zájisz«-szal kapcsolatos indítványa igen megszívlelendő lett volna, ha idejében küldi be. Most már »Eszojgim nach Szüksesz«. — Pásztói: Mindezeideg nem lett kisorsolva. — Debrecen, Félegyháza: Későn érkezett.

Ahol az orvosok a betegek felgyógyulása érdekében imádkoznak . . .

... Ugy látszik, nagyapám, a bodrogkereszturi rabbi, akinek sírjánál nemrég voltam, lenézett rám és dr. Rosenák Miksa, az orthodox kórház nagynevű igazgató-főorvosa felé irányított... Ennek a nagyszerű orvosnak a tanácsára felvettém beteg feleségemet a budapesti Biró Dániel-féle orthodox kórházba.

Egy vasárnap ködös délelőttjén szinte félve kopogtattunk be a felvételi irodába, mert hiszen az is megtörténhetett volna, hogy nincs már szoba, hogy hiába jöttünk ki olyan messzire, de már vártak ránk. Felmentünk az előre kijelölt 10-es szobába. Utközben szinte ránk ragyogtak az embervédelem csodálatosabbnál is csodálatosabb jelenségei és én, aki nem voltam beteg, úgy éreztem magam, mintha nemcsak egy fényesen berendezett szanatóriumba, hanem I-ten dicsőségét hirdető templomba léptem volna, amely jámbor zsidó szívek összedobbanásából fonódott össze. — Ezen a szomorú uton eszembe jutott, mily nagy utat tettem meg én a huszti pap házából a bodrogkereszturi kis templomból, míg végre ismét visszatértem az orthodoxiához, ha egy kórházon keresztül is, — hogy soha többé el ne szakadjak.

Amint leszáll az este, ahogy az én vasárnap estém is annyi megpróbáltatás és aggodás után megkönnyebültén szállt le, dr. Rosenák Miksa tüneményes operációja folytán, összegyűlnek a fennjáró betegek, a látogatók és az orvosok — Minchához... Ezután Chanuka-gyertyát gyújt dr. Weinberger Ödön orvos, az újatós előimádkozó s a hallgatósággal együtt éneklük a Moajz-cürt: dr. Rosenák Miksa igazgató, dr. Dach Sándor, dr. Goldberger Márk, dr. Nagy György főorvosok és dr. Eppler Henrik orvos. Kint, a kistemplom bejáratánál, pedig Berkovicsné, a vallásos gazdasszony, átszellemülten figyeli a kis gyertyák lobogását. Az orvosoknak ez a nagyszerű istentisztelete

elém varázsolta a kisvárdai szefárd templom hangulatát, ahol én még oly boldog voltam és ahol én még azt hittem, hogy nem tudok soha csak orthodox templomba járni.

És most, hogy ott fenn, a 10-es szobában, fáradtan és szinte szófalanul feküdt az operáció után életem társa, éreztem át sok-sok tévedésemet...

Amikor az orvosok kara, a Chanuka gyertya mellett, I-ten nagy dicsőségét hirdette, úgy összeszorult a szívem, hogy hozzájuk szerettem volna rohanni és arra kérni őket, hogy most az egyszer családom boldogságáért is imádkozzanak és gondoljanak arra, aki most ott fenn, a 10-es szobában a refúo selémó után vágyakozik. De eszembe jutott, hogy nem volna méltó hozzám és nem volna jogos ez a protekció, mert ebben a kórházban minden betegért egyformán főhászkodnak az orthodox orvosok.

Gárdos Dezső

Semleges Palesztina

Ilyen címen irt Weisz Gáspár a cionista Zsidó Szemlében cikket. Azzal kezdi:

„Nincs többé cionista és anticionista(?) Mindnyájunknak össze kell fognunk, hogy egyesült erővel megmentsük zsidó testvéreinket Palesztinában és biztosítsuk ott jövőjüket és megélhetésüket. Meg kell teremtenünk a semleges Palesztinát, hogy ez senkié és mégis mindenkié legyen! Ez a gondolat — írja — utópiának látszott, de most már mérvadó helyen is komolyan foglalkoznak ezen gondolattal. Nekünk igazunk van, mert a

Balfour deklaráció szerint a világbéke szinte megteremtette a zsidó országot Palesztinában, angol protektorátus alatt és mi nem erőszakkal, nem önként helyezkedtünk ott el, hanem mint a világhatalmak mandatáriusai. — De az araboknak is igazuk van! Lakosság tekintetében számban többségben vannak és senki a világon őket nem kérdezte, nem tárgyalt velük, amikor a békeszerződés erre vonatkozó része tárgyalás alá került. Tehát ülünk össze a zöld asztalnál, hívjuk meg az arabok képviselőit is, hogy békés tárgyalásokat tartssunk. Legyen ott, Genfben, a népszövetség előtt, eme békés megegyezés iránti törekvés leszögezve, s mind két fél által előadott jogos követelések által teremtett helyzet alkossa meg a távol keleti Svájcot, hogy Palesztina semleges állam gyanánt szerepeljen a világban.»

E cikke, amelynek gondolatmenetéről már említést tettünk, multkor, a lap többek között a következőket írja:

„Bocsánatot kérünk az őszinteségért, egy kis naivság kell ahhoz, hogy az ember elhiggye önmagának, hogy mérvadó helyen ezzel az általa felvetett ideával komolyan foglalkoznak...»

„... Mi azt szeretnők, ha Weisz Gáspár ur, mint az orth. központi bizottság tagja, nem ilyen magas diplomáciai megoldásokon törné a fejét...»

— **Hölgyek figyelmébe!** Pollák Sarolta 25 éve fennálló kozmetikai intézetét Andrassy-ut 38. I. em. a m. t. hölgyközönség szives figyelmébe ajánljuk. Olvasóinknak fenti cég minden kötelezettség nélkül kozmetikai kérdésben a legmesszebbmenőbb felvilágosítással szolgál.

A szegényfolt

Történeti elbeszélés a XIV. századból.

7 Friedberg után héberből: Szántó Zsigmond

— Könnyű neked, te elhamarkodott leány, gyűlölni egy ilyen embert, — felelte mérgesen Paula, — ha ismeréd Manuelt kiválóságát, bizonyára másképpen nyilatkoznál felőle. Hiszen ez az ember mindent kikutat s minden bajra orvosságot talál. Hát még mily gyönyörűek biblia-magyarázatai s milyen nagy tudós a Talmud és Midrásban s mekkora jártassága a titkos tudományban, a Kabalában, melyben csak Izrael legnagyobbjai mulják felül.

— Vajjon én hozzám Biblia magyarázataival közeledik-e, vagy pedig a titkos avagy ismert tudományokban kíván-e velem vitatkozni? — felelte a leány dacosan, — hiszen engem csak aljas vallomással akar meghódítani, — azért utálok. Mások tekintsek a legkiválóbb embernek, én csak másodrendű embernek ismerem. Irigységem megszűnt s kellemes meleg érzés maradt meg szívemben, mint az üdítő tavaszi napsugár.

— Igazad van Juszta — szölt a sulyos beteg Jechiel és beesett arca a meggyőződés hevéből sugárzott mert sajnálta, hogy szelidlelkű tudós felesége, e nők barátjának pártját fogta. — Nem ok nélkül haragszol Manuellra, mert valóban, ő nem az emberi lelket akarja nemesíteni verseivel, hanem az asszonyok meghódítása az ő főtervése, s ez jellemtelen dolog...

Paula megszegyenítve hallgatott.

— Hát most mit kívánsz Juszta leányom, csak mondd ki bátran, ne hallgass el, — szölt az apja szeretettel, miután megismerte leánya nemes lelkületét.

Csak azt kívánom, távolítsátok el azt az embert házunkból, ne avatkozhassék bele családi életünkbe.

— Kivánásodat teljesíteni fogom — felelt R. Ábrahám —, de ne kívánd, hogy brutálisan kikergessem, mert ez mégsem illő egy ilyen emberrel szemben, hátha megbosszulja magát és te neked is kellemetlenkedne. De nemsokára eltávolítom házunkból, hogy nem fog téged többé molesztálni. Abban a pillanatban ki akartam tártani szívemet és megkérni az apától Juszta kezét, azonban Jechiel betegsége hirtelen súlyosbodott, ágyának dőlt, eszméletét veszítette s mindnyájan hozzáálltunk, hogy segítsünk rajta. Így elhalasztódott szívem vágya másnapra. Azonban másnap reggel elhívtam de Orbino vikáriushoz, ki

a lateráni palotában várakozott rám. Onnan visszatérve, feltűnt nekem, hogy R. Ábrahám és családtagjai hűvösen fogadtak. Csodálkoztam rajta és törtem a fejem, ennek oka felől, azonban csakhamar másra fordult figyelmem. — Mert Jechiel betegsége végső fokához közeledett és halála küszöbön volt. De Monzie házában a sirás lett urrá, a zsidó negyed visszhangzott a jajgatástól és engem is elfogott a szomorú bánat. Ezen szomorú napokban nem kínálkozott alkalom közeledni saját ügyeimmel akár Jusztához, akár apjához, amikor öccse és egyuttal veje, nagybátya és sógor viaskodik a halállal. Időközben pedig fordult a kerék és terveim váratlan közbejött események miatt összeomlottak.

Megfejtethetlen rejtély gyanánt jártam-keltem a római gettó lakói között. Mert hiszen feltűnő volt, hogy egy művelt, gazdag, tanult ifjú, aki keletről, Babiloniából, a zsidók egykori lakóhelyéről származott, abból az országból, ahol a nép és uralkodója jóindulattal viseltetett testvéreinkkel szemben, jött Itáliába, a sötétség és rosszindulat országába és Rómát választotta lakóhelyéül, azt a várost, amely gonoszságában elnyelte, mint valami szörnnyeteg, Judea száműzöttjeit. És az ifjú itt jár közöttük, munka és kereset nélkül, foglalkozást nem üz, gondtalanul él, és a magával hozott aranyat és ezüstöt könnyelműen pazarolja a szegényekre. Mi keresni-valója van De Monzie házában? Mit keres a lateráni és vatikáni palotákban, ahol folyton tanácskozik a keresztény hit fejeivel és valahányszor felkeresi a vikárius a lakásán, elküldi szolgálait hazulról. Testvéreink, akik szeretnek elmélyedni minden dolog fölött, amely őket közvetlenül ugyan nem érdekelt, folyton kutattak itt-életem célja felől, nem nyugodtak addig, amíg ki nem sütötték, hogy az ittartózkodásom célja nem lehet más, minthogy valami gonosz tervet töröm a fejemet: Hütlenné akarok válni őseim hitéhez és a katolikus hit ölébe akarom babiloniai testvéreimet felvétenni.

Később tudomást szereztem ezekről a pletykákról, azonban ezideig nem tudtam semmiről és így elítélték működésemet és törekvésemet, amely az ő helyzetük javítását célozta. Csakhamar elfelejtették bátor fel-

lépésemet, amelyet Jechiel de Monzie érdekében tettem, elfelejtették a szegények bőkezű támogatását, suttogtak távollétemben és rosszat beszéltek rólam.

És Manuello, aki haragudott reám Juszta miatt, mert a féltékenység gyötörte, lázította embereit és szította a tüzet ellenem. Rábirta barátait, hogy keressék fel R. Ábrahámot és szólítsák fel arra, hogy engem, minden rossznak okozóját, távolítson el házából; inkább legyen nyílt harag, semhogy titkos kacérkodás a pápával. Mindig olyankor jöttek, amikor a lateráni palotában tartózkodtam. Rabbi Ábrahám eleinte elutasította őket, azonban lassan-lassan megingott. Ő ugyan bizott bennem és szilárd meggyőződésében, azonban neki is feltűnt gyakori találkozásom a katolikus papokkal. Azért elhatározta, hogy én tőlem kér majd felvilágosítást itéletem célja és terveim felől. Azonban a dolog, halasztást szenvedett Jechielnek folyton súlyosbodó betegsége miatt, mert ő kimondhatatlanul szeretett engem és ezek a pletykák borzasztóan felizgatták.

Dacára annak, hogy számoltak Jechiel halálával, mindamellett elszörnnyülködtek azon gondolattól, hogy vejük nemsokára itthagya őket. Felesége, Paula, állandóan siratta férjét, Ábrahám könnyes szemekkel járt-kelt házában, csak Juszta leánya zokszó nélkül szorgoskodott a lakásban, ami feltűnt nekem, — de nem tudtam, hogy miattam bántódott külön és a dupla fájdalom növelte energiáját s megacélozta idegeit.

Hiszen eljár az idő — okoskodott magában — nemsokára kiadja apám az utját és ránk való haragjában, itthagya bennünket, én pedig — ugy csüng rajta lelkem, — hogy távozása haláloamat jelenti.

De vajjon igazak-e azok a pletykák, amelyeket róla terjesztenek? — folytatta a magában való vitatkozást, — ha szívében komolyan rossz terveket sző, szabad-e továbbra ragaszkodnom hozzá? Nem, nem, ez lehetetlen; szívem sugallata, hogy ez nem igaz! Hogy mondhatnak ilyesmit róla? Azonban, ha valóban vallásos, i-tenfélő ember, mi keresnivalója van a Szentszéknél? — Azonban akár így, akár úgy, oly messze van tőlem, mint az ég a földtől. Mert ha derék zsidó, akkor vagyonánál, társadalmi állásánál fogva elérhetetlen rám nézve, hiszen ki vagyok én, hogy egy ilyen nagy ur rám vessen szemét, még ha megszeretne engem, hogy menjek el utána egy idegen, szokatlan világba, ha pedig valóban i-tentelen szándékkal foglalkozik; mit ér nekem vagyona, gazdagsága, hátha ez is házugság? (Folyt. köv.)

Weisz Mór orthodox köser sütődéje
keksz-, teasütemény- és kétszersült gyára

Budapest, VII., Dob-utca 22. — Telefon J. 423-65.

Vidéki postacsomagok szállítása legpontosabban.

Gyors és pontos kiszolgálás.

Kérjen árjegyzéket!

Kérjen árjegyzéket!

Apró hirdetések

Hirdetési díjazás: minden szó egyszeri beiktatása 16. vastagon szedett betűkből 32 fillér. Állást keresőknél szavankint 13. vastagon szedett betűkből 20 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII., Sip utca 10. — Jelzés levelek kettős borítékban választyelleggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZONEGY esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. — Telefon. — Cégnélküli levelezés.

FIATAL orvos vallásos házból nő-sülne. Fialat özvegy nincs kizárva. Levelek »Vájécé« jelige alatt a lap kiadóhivatalába intézendők.

SCHADCHEN legelőkelőbb házakban bevezetve, sikerrel közvetít »diszkréció« jeligére a kiadóba.

LÖWINGER SAMUEL Kaba. Házasságközvetítő. Megbízásokat elfogad.

KÖZÉPKORU jobb nő, ki a háztartásban tökéletesen jártas, gyermekek gondozását érti, esetleg könnyebb betegét ápolna, csakis rituális házban. Schwarcz H.-né, VII. Dohány u. 77. fszt. 5.

EZUTON keresek ismeretség hiányában fiatal, csinos, vallásos leányom részére, jobb házból származó vallásos, volt talmudista fiatalembert, kinek biztos megélhetése van. Hozomány 3—4000-ig. Leveleket »Vallásos, jó férj« jeligére a kiadóba kér.

ÖZVEGYASSZONY ezton kéri a jószívű hittestvéreket, hogy leánya kiházásához bármily összeggel segítsék. Özv. Fischer Ferencné, Sashalom. Allami-telep, 13. épület ajtó 6. szám.

FELESEGÜL vennék 50—55 éves vallásos, gyermektelen özvegyet, némi vagyonnal. Jelige: »Szimpátia.«

OKLEVELES tanító ajánlkozik vidékre, polgári és középiskolai tanulók előkészítésére. Szives értesítéseket »Perfekt német és héber« jeligére.

KIZARÓLAG előkelő orthodox körökben házasságokat a legdiszkrétebben közvetít Schwarcz Gábor, Rákóczi-ut 80., földszint 5. (Keleti-pályaudvar közelében). Tel. József 378—69. — Elsőrangú külföldi összeköttetések.

TEXTIL szakmabeli jobb orthodox házból való fiatalember benősülést keres vallásos vidéki családnál. — »Szerény« jeligére.

MUNKAKÉPTELEN, nyomorék kezű zsidó asszony könyörög a hittestvérekhez, hogy segítsék adományokkal. Imádkozni fog jötevéért. — Adományt »54 éves« jelige alatt nyugtáz a kiadóhivatal.

ÁTUTAZÓKNAK szép nagy utcai szoba, fürdőszoba és telefontal, — kedvezményes árban kiadó. Király utca 43—45. III. 22.

NÉGY apró gyermekkel, beteg, — munkánélküli zsidó ember ezton könyörög adományért, hogy családját az éhenhalástól megmentse. Steiner Adolf, Ujpest, Szent Gellért-utca 42.

IPAROSHOZ, vagy kereskedőhöz tanulónak ajánlkozik 4 polgárit végzett, szombattartó fiu. Schvarcz Ottó, Kispeszt, Jókai-u. 101.

SZIGORUAN vallásos zsidó ember ajánlkozik beteg-ápolásra, Gyermekek tanítását is vállalja. Cim: Friedmann Henrik, Miskolc, Széchenyi u. 91.

JÓ MEGJELENÉSÜ, jó családból való fiatalember, volt talmudista, aki rőfös, divatárú, és cipőszakmában jártas, a llást keres szerény igényekkel. Esetleg más szakmában is. Előbbi működéséről jó bizonyítványokkal rendelkezik. »Szorgalmas megbízható« jeligére a kiadóba.

SZIKVIZGYÁR, új berendezéssel, jómenetelű, eladó, kedvező fizetési feltételek mellett. »Párnószó« jeligére a kiadóba.

FIATAL párhoz, gyermek mellé ajánlkozik orthodox leány. Cim a kiadóban.

JOBBSALÁDBÓL való, szorgalmas és megbízható, vallásos fiatalember, talmudista, aki utóbbi időben, mint házitanító működött, egyben üzletben is segített, állást keres. Jó bizonyítványokkal rendelkezik. »Hűségese« jeligére a kiadóba.

ZSIDÓ leány ajánlkozik szigoruan orthodox házba, házvezetőnőnek, magányos asszonyhoz, vagy házaspárhoz. Cim a kiadóban.

MEGBÍZHATÓ, árva zsidóleány, ki edényüzletben volt alkalmazva, ugyszintén csomagolásnál, állást keres. Groszmann Regina, Király u. 87 szám, fszt. 12.

FÜSZERESSEGE, fiatal, felvételt, Weisz Mór, III. Ürömi u. 42.

TÖNKREMENT terménykereskedő keres raktárnoki, vagy melamed állást, »Talmid-chochom« jelige.

HALLÓ! FIGYELEM! Közeledik Purim! Elsőrangú, kacagtató purimspielok 1-től 6 pengőig. Nagy választék 1, 2, 3, 4, 5 felvonásos játékokban. Pénz előre küldendő. Meg nem felelőt cserélek. Utánvételt nem szállítok. Reich Béla tanító, Turistvándi, Szatmár m.

SZOMBATTARTÓ tanuló leányok fizetéssel felvétetnek. Vajda Nővérek, Akácfa u. 57.

SÍRKÖVEK minden kivételben legolcsóbb gyári áron Schreiber Jakab villanyerőre berendezett sírközemében Debrecen, Hunyadi-utca 14.

Rácz Ilona virágtermei
Bpest, VII., Király-u. 53.
Telefon: J.432—65.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.
Hoffmann és Társa könyvnyomda
VI. Próféta uca 7

Budapest, 1930. január 10.
5690. Tévész 10.

40 fillér

VI. évfolyam 2. szám.

אלגנטיינע יידישע צייטונג

כ"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ז"ל

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425—90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

FRANKL ADOLF az orthodoxia felsőházi képviselője

...Ime, szolt az Örökkévaló, névvel hitvam Beczálélt. A szentírás eme igéjéből a talmudi hagyomány azt a megállapítást szüri le, hogy »alkalmas vezetőt a mennyei gondviselés jelöl ki« (párnósz tajv, hákodajs bórüch hü máchriz ólov beáczmaj. — Beróchajsz 55.) Azzal a tudattal fogja Magyarország orthodox zsidósága tudomásul venni Frankl Adolf felsőházi taggá való választását, hogy gondviselészerű férfiú fogja az orthodoxia delegátusainak szavazataiból kifolyólag képviselni a magyar orthodoxiát a magyar törvényhozás felsőházában. Az orthodox zsidóság közéletének szolgálatában odaadással, önzetlenséggel, kristályjellemmel kifejtett negyedszázados mult van mögötte. A szent cél érdekében betöltött napok mindegyike úgy szolt, mint ahogy a szentélyépítő Beczálérről mondták: »Isten szellemében cselekedtetél.« Frankl Adolf eddigi élete a vallásosság szentélyének építésében folyt le. E szentély szolgálatába állítja Frankl Adolfot új méltósága és ebből az alkalomból egyesül az ország zsidósága abban a kívánságban, hogy a dicső mult méltó módon folytatódjék még sok esztendőn át és Isten árnyékában eltöltött eddigi élet évszámait új, Isten kegyelméről s gondviseléséről, az orthodox zsidóság szent céljainak megvalósításáról szóló évrétegekkel gyarapodjanak.

A választás előkészítése

Az Orth. Központi Bizottság hétfőn ült össze tanácskozára a Központi Irodában, Frankl Adolf elnökön és Hartstein Lajos alelnökön kívül a köv. bizottsági tagok jelentek meg: Grünfeld Simon büd-szentmihályi, Strasser Salamon

debreceni és Rosenbaum Mózes kisvárdai főrabbi, továbbá óbudai Freudiger Ábrahám, óbudai Freudiger Lipót, Korein Dezső (Budapest), Bernfeld Sámuel (Debrecen), Schwartz Izidor (Győr), Mandula Mór (Miskolc), Steiner Vilmos (Pápa) Friedmann Herman (Mán-

dok), Lipschitz Adolf (S. A. Ujhely), Jelen voltak továbbá a mádi, földesi, nyirbatori és csornai főrabbi urak. A jegyzőkönyvet dr. Reiner Imre a Központi Iroda jogtanácsosa vezette.

Hartstein Lajos ügyvezető alelnök jelenti, hogy a legutóbbi november 6-i bizottsági ülés óta a budapesti orth. hitközség Frankl Adolf elnököt a budapesti rabbinátus tagjává választotta s így megvan adva a törvény előírta előfeltétel, hogy az orthodoxia közvéleményének általános óhaja szerint Frankl Adolfot a magyar orthodoxia felsőházi képviselőjévé megválaszthassák. Mivel az idevonatkozó törvényes rendelkezés 3 jelölt jelölését írja elő, javasolja, hogy a bizottság a következő 3 jelöltet állítsa a keddi választás elé: 1) Frankl Adolf, 2.) Strasser Salamon debreceni főrabbi, 3) Rosenbaum Mózes kisvárdai főrabbi. A jelölés fölött a bizottság tagjai külön-külön, titkosan szavaztak le. A szavazás után felbontották a szavazó-cédulákat s megállapítást nyert, hogy a bizottság összes tagjai az alelnök által s annak sorrendjében felállított jelölteket kívánják jelölni a választásra. Hartstein alelnök csakhamar kijelenti az eredményt, hogy

a Központi Bizottság egyhangulag 1) Frankl Adolfot, 2) Strasser Salamon és 3) Rosenbaum Mózes főrabbiakat jelölte a felsőházi képviselőségre.

A választási aktus megnyitása

Kedden, a kora délelőtti órákban, sűrű rajokban vonultak fel a delegátusok az orth. hitközség székházába. ... Tiszteletreméltó arcok a budapesti uccákon: a vidéki főrabbiak. A főváros izgatott sürgés forgásában kellemes feltűnést keltenek nyugodt járásukkal és disztíngváltságára valló megjelenésükkel. ... Lassanként megtelik a hitközség diszterme a hazai orthodox hitközségek rabbi és világi kiküldötteivel. Teljes számban jelentek meg, hogy az orthodoxia felsőházi képviselőjét megválasztsák.

Az elnöki asztalnál helyet foglalnak: Frankl Adolf, Hartstein Lajos, óbudai Freudiger Ábrahám, továbbá Strasser Salamon debreceni, Rosenbaum Mózes kisvárdai, Grünfeld Simon büd-szentmihályi,

Orth. kóser

Emmentáli sajt karikákban 80 kg.-ig és szalagvágással
Viktória kövér sajt 2—2 és fél kilogrammig
Trappista 1—1 és negyed kilogrammig
Dobozos emmentáli gyopár 6 adag; korona 6 adag

állandóan a legjobb minőségben kapható a

Viktória sajtgyárban, Ölbő, Vas m.

Készítményeink a tejtermékbírálatokon többszörösen első díjjal kitüntetve.

Hechser a sárvári orth. hitközség rabbiságától.

Kérjen árajánlatot!